

WHITE PAPER

Analiza activității Consiliului Superior al Magistraturii cu privire la apărarea corpului magistraților împotriva actelor de natură a aduce atingere independenței, imparțialității sau reputației profesionale a acestora (pentru perioada ianuarie 2017 – aprilie 2019)

I. Introducere

1. Rolul Consiliului Superior al Magistraturii de a apăra corpul magistraților împotriva actelor de natură a aduce atingere independenței, imparțialității sau reputației profesionale a acestora.

În calitatea sa fundamentală de garant al independenței justiției, conform art. 133 alin. (1) din Constituția României, Consiliul Superior al Magistraturii (CSM) trebuie să apere corpul magistraților împotriva actelor ce aduc atingere independenței, imparțialității sau reputației profesionale a judecătorilor și procurorilor.

În baza art.30 din Legea nr.317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările și completările ulterioare, inclusiv cele aduse prin Legea nr.234/2018, "(1) Secțiile corespunzătoare ale Consiliului Superior al Magistraturii au dreptul, respectiv obligația corelativă de a se sesiza din oficiu pentru a apăra judecătorii și procurorii împotriva oricărui act de imixtiune în activitatea profesională sau în legătură cu aceasta, care ar putea afecta independența sau imparțialitatea judecătorilor, respectiv imparțialitatea sau independența procurorilor în dispunerea soluțiilor, în conformitate cu Legea nr.304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare, precum și împotriva oricărui act care ar crea suspiciuni cu privire la acestea. De asemenea, **secțiile Consiliului Superior al Magistraturii apără reputația profesională a judecătorilor și procurorilor. Sesizările privind apărarea independenței autorității judecătorești în ansamblul său se soluționează la cerere sau din oficiu de Plenul Consiliului Superior al Magistraturii.** (2) Plenul Consiliului Superior al Magistraturii, secțiile, președintele și vicepreședintele Consiliului Superior al Magistraturii, din oficiu sau la sesizarea judecătorului sau procurorului, sesizează Inspekția Judiciară pentru efectuarea de verificări, în vederea apărării independenței, imparțialității și reputației profesionale a judecătorilor și procurorilor. (3) În situațiile în care este afectată independența,

imparțialitatea sau reputația profesională a unui judecător sau procuror, secția corespunzătoare a Consiliului Superior al Magistraturii dispune măsurile care se impun și asigură publicarea acestora pe site-ul Consiliului Superior al Magistraturii, poate sesiza organul competent să decidă asupra măsurilor care se impun sau poate dispune orice altă măsură corespunzătoare, potrivit legii. (4) Judecătorul sau procurorul care consideră că independența, imparțialitatea sau reputația profesională îi este afectată în orice mod se poate adresa Consiliului Superior al Magistraturii, prevederile alin. (2) aplicându-se în mod corespunzător. (5) La solicitarea judecătorului sau procurorului vizat, comunicatul publicat pe site-ul Consiliului Superior al Magistraturii va fi afișat la instituția unde acesta își desfășoară activitatea și/sau publicat pe site-ul acestei instituții. (6) Consiliul Superior al Magistraturii asigură respectarea legii și a criteriilor de competență și etică profesională în desfășurarea carierei profesionale a judecătorilor și procurorilor. (7) Atribuțiile Plenului Consiliului Superior al Magistraturii și ale secțiilor acestuia, referitoare la cariera judecătorilor și procurorilor, se exercită cu respectarea dispozițiilor Legii nr.303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și ale Legii nr.304/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare.”

Legea nr.234/2018 a scos practic din competența Plenului CSM competențele privind apărarea reputației profesionale a judecătorilor și procurorilor, pe care le-a direcționat spre secții, aspect care contravine dispozițiilor Legii fundamentale. Chiar dacă aprecierile Comisiei de la Veneția converg constant spre separarea carierelor în magistratură, singura formă prin care se poate efectua separarea strictă a carierelor judecătorilor și procurorilor, fără riscul declarării neconstituționale a unei astfel de modificări, o reprezintă o revizuire constituțională. Prin lege organică nu se pot modifica rolul și atribuțiile stabilite de Constituție pentru CSM ca organism colegial, respectiv pentru secțiile sale, ca structuri cu atribuții în domeniul răspunderii disciplinare. Cel mult, se pot stabili doar pentru CSM, ca organism colegial, alte atribuții pentru realizarea rolului de garant al independenței justiției. Rearanjarea rolurilor și atribuțiilor între Plenul CSM și Secțiile CSM conduce la afectarea rolului constituțional al CSM și la depășirea atribuțiilor constituționale specifice Secțiilor, contrar art. 125 alin. (2), art. 133 alin. (1), precum și art. 134 alin. (2) și (4) din Constituție.¹

Pentru a decela competențele constituționale ale celor două secții ale Consiliului Superior al Magistraturii prin raportare la rolul constituțional general al Plenului Consiliului Superior al Magistraturii, trebuie interpretate dispozițiile art. 133 alin. (2) lit. a) și ale art. 134 alin. (2) din Legea fundamentală. Analiza coroborată a celor două texte constituționale relevă faptul că cele două secții ale Consiliului Superior al Magistraturii nu se compun din toți membrii CSM, ci exclusiv din cei 14 membri aleși în adunările generale ale magistraților și validați de Senat. Nouă judecători fac parte din Secția pentru judecători și cinci procurori fac parte din Secția pentru procurori. Modul de constituire a secțiilor reflectă rolul constituțional al acestora, astfel cum este reglementat

---

¹ A se vedea punctele de vedere întocmite de Asociația Forumul Judecătorilor din România, disponibile la pagina web <http://www.forumuljudecatorilor.ro/wp-content/uploads/FJR-Aspecte-privind-prevederi-din-legile-justitiei-neconforme-Constitutiei-sau-tratatelor-internationale.pdf> [consultată ultima dată la 05.05.2019].

în art. 134 alin. (2) din Constituția României, potrivit căruia Consiliul Superior al Magistraturii îndeplinește rolul de instanță de judecată în domeniul răspunderii disciplinare a judecătorilor și procurorilor, prin secțiile sale, potrivit procedurii stabilite prin legea sa organică.

Rezultă, așadar, că legiuitorul constituant a stabilit în mod neechivoc faptul că rolul secțiilor din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii vizează exclusiv domeniul răspunderii disciplinare a magistraților, ca element specific, particular, al rolului general al Consiliului Superior al Magistraturii care, în ansamblul său, este garantul independenței justiției. Acesta este și motivul pentru care atunci când a utilizat sintagma *Consiliul Superior al Magistraturii* legiuitorul constituant a avut în vedere Plenul Consiliului Superior al Magistraturii, în timp ce atunci când a reglementat răspunderea disciplinară a magistraților (și judecători și procurori) a trimis *expressis verbis* la secțiile Consiliului Superior al Magistraturii. Competența specială în materie disciplinară a secțiilor reprezintă o garanție semnificativă pentru asigurarea de Consiliului Superior al Magistraturii a rolului său de garant al independenței justiției, întrucât stabilește faptul că judecătorii și procurorii vor fi judecați în materie disciplinară fără nicio influență externă, exclusiv de către proprii reprezentanți aleși, fără ca la aceste decizii să poată participa ceilalți membri ai Consiliului Superior al Magistraturii (reprezentanții societății civile, ministrul justiției, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție și procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curtea de Casație și Justiție).

Așadar, atât timp cât Constituția României a prevăzut o competență generală pentru Plenul Consiliului Superior al Magistraturii, ca organ colegial și reprezentativ, și doar o competență de atribuire pentru secțiile sale, nu se poate admite ca, prin lege organică, atribuțiile stabilite la nivel constituțional pentru a fi exercitate de Plen să fie exercitate de către secții și nici ca secțiile Consiliului Superior al Magistraturii să primească alte atribuții care fie sunt contrare, fie depășesc rolul lor constituțional stabilit în art. 134 alin. (2) din Constituție.

Dacă s-ar accepta posibilitatea ca atribuțiile Plenului Consiliului Superior al Magistraturii, deci ale Consiliului Superior al Magistraturii ca organ colectiv și reprezentativ, să fie distribuite celor două secții ale Consiliului Superior al Magistraturii, ar însemna că vor funcționa *de facto* două structuri de tip Consiliul Superior al Magistraturii - una pentru judecători și una pentru procurori. Pe de o parte, această soluție legislativă ar nega rolul constituțional stabilit de către legiuitorul constituant pentru Consiliul Superior al Magistraturii ca unică autoritate constituțională reprezentativă pentru magistrați și, pe de altă parte, ar conduce la accentuarea semnificativă a „corporatismului” decizional al secțiilor, aspect care ar afecta nu numai independența justiției, dar și principiul constituțional al cooperării loiale în cadrul autorității judecătorești, această cooperare loială rezultând din faptul că deciziile care privesc independența autorității judecătorești, cu excepția celor în materie disciplinară, se iau în Plen, cu participarea reprezentanților magistraților, dar și a reprezentanților instituțiilor cu atribuții semnificative în cadrul și cu privire la autoritatea judecătorească (președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curtea de Casație și Justiție și ministrul justiției), precum și a reprezentanților societății civile. În alte sisteme constituționale, unde constituantul a intenționat să marcheze o distincție netă între corpul profesional al judecătorilor și

corpul profesional al procurorilor, au fost create chiar prin Legea fundamentală consilii judiciare distincte.

Avizul nr. 10(2007) al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenția Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei referitor la Consiliul Justiției în serviciul societății, în privința protejării imaginii justiției, stabilește următoarele repere:

”80. În Avizul nr. 7(2005) CCJE recomandă ca statele membre să pună la punct, în ansamblu, programe vizând nu numai informarea publicului asupra justiției, ci și definirea unei idei mai juste asupra rolului judecătorului în societate. CCJE consideră că instanțele însele ar trebui să fie recunoscute drept organisme adecvate pentru a pune în practică programe care își propun să îmbunătățească înțelegerea și încrederea societății față de sistemul său judiciar. În paralel, un rol de coordonare a diferitelor inițiative locale, la fel ca și promovarea programelor de popularizare la scară națională, ar trebui să fie atribuit Consiliului Justiției care poate, de asemenea, alăturându-se serviciilor profesioniștilor obișnuiți cu exercitarea sa, să răspundă unei nevoi complexe de informare.

81. De asemenea, în Avizul nr. 7(2005), CCJE face aluzie la rolul unui organ independent - care ar putea fi chiar Consiliul Justiției sau unul din comitetele sale, dacă este necesar, cu concursul profesioniștilor din presă – în a soluționa dificultățile provocate de acoperirea cauzelor judiciare de presă sau întâlnite de ziariști în îndeplinirea misiunii lor.

82. În fine, în același Aviz, CCJE consideră că, *atunci când un judecător sau o instanță este contestat sau atacat de presă (sau de actori politici, prin intermediul mass media), judecătorii implicați ar trebui să se abțină de la a reacționa folosind aceleași canale, dar ar fi de dorit ca fie Consiliul Justiției, fie o autoritate judiciară, să poată să reacționeze în mod rapid și eficient la astfel de contestații sau atacuri, dacă este nevoie.*

83. Consiliul Justiției ar trebui să fie abilitat nu numai să-și exprime public punctul de vedere, ci și să facă toate demersurile utile pe lângă public, autorități publice și, atunci când este necesar, instanțe, pentru a apăra reputația instituției judiciare și/sau a membrilor săi.

84. Consiliul Justiției ar putea fi organul capabil să joace direct un rol mai amplu în protecția și promovarea imaginii justiției, acest rol implicând găsirea unui echilibru între, pe de o parte, drepturile și libertățile aflate în conflict, actorii sociali și politici și mass media și, pe de altă parte, interesul publicului pentru o funcționare independentă și eficientă a sistemului judiciar.”

2. Principii jurisprudențiale privind libertatea de exprimare, independența, imparțialitatea sau reputația profesională a judecătorilor și procurorilor

Legea nu definește noțiunea de ”bună reputație”, conform art. 14 alin. 2 lit. c) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, aceasta constituind doar una dintre condițiile de acces în profesie. Totuși, jurisprudența în materie a statuat că buna reputație reprezintă un ansamblu de elemente care conferă persoanei prestigiul necesar desfășurării activității de magistrat (părerea publică favorabilă despre o persoană sau faptele acesteia, percepția pozitivă asupra conduitei morale și profesionale în mediul social). Pe cale de interpretare, Înalta Curte de Casație și

Justiție, Secția de contencios administrativ și fiscal, prin decizia nr. 4600 din 17 decembrie 2018, pronunțată în dosarul nr. 657/45/2016, a decis însă că "nu se poate exclude, de plano, posibilitatea ca o persoană care a săvârșit o faptă penală cu intenție să poată fi numită judecător, indiferent de sancțiunea aplicată".

Spre deosebire de buna reputație, reputația profesională (la care face referire textul art.30 alin.2 din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată) constituie o valoare esențială în exercitarea funcției și, totodată, reprezintă părerea pe care magistratul o creează în conștiința colectivă despre modul în care își exercită profesia, fiind în strânsă legătură cu independența, imparțialitatea și integritatea pe care trebuie să le manifeste fiecare judecător în exercitarea profesiei. CSM apreciază constant că "reputația judecătorului presupune obligația de a avea o conduită generală exemplară, căreia îi corespunde dreptul de a se bucura de reputație în fața societății, a justițiabililor, precum și a corpului profesional și, pe de altă parte, obligația statului de a garanta menținerea reputației magistratului, atunci când se constată că anumite fapte sunt de natură să-i afecteze prestigiul și, în consecință, autoritatea de care trebuie să se bucure în exercitarea profesiei" (a se vedea, cu titlu de exemplu, Hotărârea Plenului CSM nr.45/21 ianuarie 2016).

În analiza aspectelor vizând apărarea corpului magistraților împotriva actelor de natură a aduce atingere independenței, imparțialității sau reputației profesionale a acestora nu se poate face abstracție de libertatea de exprimare, inviolabilă potrivit art.30 din Constituția României și garantată de art. 10 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Nici magistrații și instanțele naționale, asemeni celorlalte instituții publice, nu se sustrag criticii și controlului din partea societății, însă trebuie făcută clar distincția dintre critică și insultă. În cazul în care singura intenție a oricărei forme de exprimare este aceea de a insulta instanța sau membrii unei instanțe, aplicarea unei sancțiuni corespunzătoare și proporționale nu va constitui, în principiu, o încălcare a art. 10 parag. 2 din Convenție (cauza *Skalka c. Poloniei*, nr. 43425/98, Hotărârea din 27 mai 2003, par. 34).²

CEDO (Curtea) amintește că întotdeauna ia în considerare rolul special al sistemului judiciar în societate; în calitate de garanți ai justiției, acțiunile judecătorilor și procurorilor au nevoie de încrederea cetățenilor. Din această perspectivă, ar putea fi necesară protejarea lor de atacuri distructive lipsite de fundament serios, mai ales că obligația de rezervă interzice judecătorilor vizați să reacționeze (cauza *Rizos și Daskas c. Greciei*, nr. 65545/01, Hotărârea din 27 mai 2004, par.43).

Presă este unul dintre mijloacele prin care politicienii și opinia publică pot verifica dacă judecătorii își exercită înaltele responsabilități în conformitate cu scopul de bază al misiunii ce le-a fost încredințată. Cu toate acestea, trebuie să se țină cont de rolul special al puterii judecătorești în societate. Drept garant al justiției, valoare fundamentală într-un stat de drept, acțiunea sa are nevoie de încrederea cetățenilor pentru a progresa. De asemenea, se poate dovedi necesară protejarea ei împotriva atacurilor distrugătoare care sunt lipsite de temei serios, mai ales dacă se ține cont de

---

² Aspectele jurisprudențiale din prezentul studiu sunt preluate din *Vasile Bozeșan, Dragoș Călin, Florin Mihăiță, Ionuț Militaru, Dorin Pană, Politicieni, jurnaliști, magistrați. Limitele libertății de exprimare. Comentarii și jurisprudență*, Editura Hamangiu, București, 2014, pag.63 și următoarele.

faptul că magistraților vizați le este interzis să reacționeze. Curtea a reiterat că problemele privind funcționarea sistemului judiciar constituie chestiuni de interes public, iar dezbaterile lor se bucură de protecția art. 10. Totuși, Curtea a subliniat rolul special în societate al sistemului judiciar, care, în calitate de garant al justiției ca valoare fundamentală într-un stat de drept, trebuie să se bucure de încrederea publicului pentru a-și îndeplini cu succes menirea. Se poate dovedi necesară protecția acestei încrederi împotriva atacurilor distructive care sunt vădit nefondate, în special din prisma faptului că judecătorii care ar fi criticați sunt ținuți de obligația de discreție, care îi împiedică să riposteze (a se vedea cauza *Prager și Oberschlick c. Austriei*, nr. 15974/90, Hotărârea din 26 aprilie 1995, par.34). Expresia „autoritatea puterii judecătorești” include, în special, premisa că instanțele sunt un forum dedicat soluționării litigiilor și stabilirii vinovăției sau nevinovăției unei persoane acuzate de săvârșirea unei infracțiuni și sunt acceptate de publicul larg în acest sens (a se vedea cauza *Worm c. Austriei*, nr. 22714/93, Hotărârea din 29 august 1997, par.40).

Miza în ceea ce privește protecția autorității puterii judecătorești este încrederea pe care instanțele trebuie să o inspire într-o societate democratică acuzatului, atunci când sunt desfășurate procedurile penale, precum și publicului larg (cauza *Fey c. Austriei*, nr. 14396/88, Hotărârea din 24 februarie 1993). Din acest motiv, Curtea a apreciat că le incumbă funcționarilor din sistemul judiciar obligația de a păstra o rezervă în exercitarea libertății de exprimare în toate cazurile în care autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești ar putea fi afectate (cauza *Wille c. Liechtenstein*, nr. 28396/95, Hotărârea din 28 octombrie 1999, par.64).

În situația în care avocatul apărării l-a acuzat pe procurorul de caz de un comportament ilegal, dar critica privea numai strategia pe care acesta din urmă o alesese pentru a conduce acuzarea, numai modul în care și-a îndeplinit atribuțiile în cauză, iar nu în general calitățile sale profesionale sau de altă natură, chiar dacă au fost folosiți și unii termeni deplasați, procurorul trebuia să tolereze critici foarte largi din partea avocatului, în calitate de avocat al apărării, mai ales că argumentele acestuia nu au părăsit sala de ședință (cauza *Nikula c. Finlandei*, nr.31611/96, Hotărârea din 21 martie 2002).

Un articol prin care se urmărește doar să se satisfacă simpla curiozitate a unei părți a publicului asupra unor aspecte din viața privată a unei persoane, fără a contribui la o dezbatere de interes general, impune o interpretare mai strictă a libertății de exprimare. (cauza *Société Prisma Presse c. Franței*, nr. 66910/01 și nr. 71612/01, Decizia din 1 iulie 2003).

În cazurile în care trebuie să se pună în balanță dreptul la viață privată, protejat de art. 8 din Convenție, și libertatea de exprimare, garantată de art. 10, este necesar a se analiza contribuția fotografiilor sau a articolelor la o dezbatere de interes general. În contextul în care fotografiile prezintă o persoană – chiar figură publică – în activitățile sale zilnice, de natură pur privată și, în plus, au fost făcute fără știința și consimțământul acesteia, este încălcat dreptul ei la viață privată (cauza *Von Hannover c. Germaniei* nr. 1, nr. 59320/00, Hotărârea din 24 iunie 2004).

Presă este unul dintre mijloacele prin care politicienii și opinia publică pot verifica dacă judecătorii își exercită înaltele responsabilități în conformitate cu scopul de bază al misiunii ce le-a fost încredințată. Cu toate acestea, publicarea unui articol prin care se

aduc reproșuri generalizate judecătorilor, de o amploare excesivă, în absența unei baze factuale suficiente, în sensul că au încălcat legea sau, cel puțin, și-au încălcat obligațiile profesionale, nu aduce atingere numai reputației lor, ci subminează și încrederea publică în integritatea magistraților în general (cauza *Prager și Oberschlick c. Austriei*, nr. 15974/90, Hotărârea din 26 aprilie 1995).

Într-o societate democratică, cetățenii pot să critice modul de administrare a justiției și funcționarii care participă la realizarea ei, însă critica trebuie să respecte anumite limite. Chiar dacă anumite afirmații pot trece drept judecăți de valoare, acuzațiile de luare de mită și abuz în serviciu depășesc acest nivel al criticii, în condițiile în care nu se bazează pe niciun element de probă (cauza *Lešník c. Slovaciei*, nr. 35640/97, Hotărârea din 11 martie 2003).

Poate fi considerată o ingerință în exercitarea libertății de exprimare, așa cum aceasta este garantată de art. 10 din Convenție, condamnarea unei persoane pentru că a afirmat, într-un interviu acordat unui ziar, că, în urma unei hotărâri a Curții Constituționale, „o anarhie totală se va instaura în organizarea profesiei de avocat” și că, prin urmare, se pune întrebarea dacă însăși Curtea Constituțională este constituțională, precum și că judecătorii Curții Constituționale „nu ar considera Curtea Europeană a Drepturilor Omului o autoritate” (cauza *Amihalachioaie c. Moldovei*, nr. 60115/00, Hotărârea din 20 aprilie 2004).

Limitele criticii admisibile sunt mai largi atunci când sunt criticați funcționari care acționează în exercițiul funcțiilor lor oficiale. Prin condamnarea penală a redactorului-șef al unui ziar pentru calomnierea judecătorilor de instrucție într-un articol referitor la conferința de presă organizată cu privire la ancheta penală într-un caz delicat, ce a cunoscut o acoperire mediatică foarte importantă, a fost încălcat art. 10 din Convenție, care protejează libertatea de exprimare (cauza *July și SARL Libération c. Franței*, nr. 20893/03, Hotărârea din 14 februarie 2008).

Libertatea de exprimare se aplică și avocaților, care au dreptul de a vorbi în public cu privire la funcționarea justiției, dar critica nu trebuie să depășească anumite limite. Având în vedere rolul-cheie al avocaților în acest domeniu, ei ar trebui să contribuie la buna funcționare a sistemului judiciar și, prin urmare, la încrederea publicului în justiție (cauza *Morice c. Franței*, nr. 29369/10, Hotărârea din 11 iulie 2013).

Publicarea jurisprudenței instanțelor judecătorești însoțită de comentarii ale persoanei care a cules jurisprudența respectivă, la fel ca și emiterea de opinii personale, de natură juridică, asupra unor probleme de drept sau asupra unor spețe concrete, nu constituie o faptă ilicită, ci reprezintă o manifestare a dreptului fiecărei persoane de a comunica idei, opinii, informații, fără amestecul autorităților publice. Mai mult, în situația în care nu sunt vizate aspecte din viața privată a persoanei, ci care țin de viața sa profesională, fiind vorba despre o discuție juridică, științifică, al cărei scop este acela de a exprima o opinie considerată de autor pertinentă asupra unei probleme de drept de actualitate, nu poate fi declanșată răspunderea civilă delictuală a acestuia (Jud. sect. 5 București, s. civ., sent. civ. nr. 5291 din 12 iunie 2012).

Afirmațiile publicate cu privire la pretensele nelegalități săvârșite de o persoană în legătură cu funcția sa de procuror, ce constituie împrjurări de fapt grave și care depășesc cadrul unor simple speculații, având tonul unor informații certe, cunoscute și verificate, au caracterul unei fapte ilicite, în condițiile în care articolul incriminat

depășește cu mult cadrul unei provocări sau exagerări, conținând afirmații de fapt ce nu s-au dovedit reale (C.A. București, s. a IX-a civ. și propr. int., dec. civ. nr. 177/R/ din 28 aprilie 2011).

Tonul incisiv al autorului unui articol se înscrie în cadrul legitim al libertății cuvântului, fără să constituie o faptă ilicită, văzută ca o încălcare a normelor dreptului obiectiv de natură să lezeze dreptul subiectiv la imaginea publică a unei persoane. Este neîndoielnic că dreptul la liberă exprimare trebuie exercitat cu bună-credință și potrivit finalității recunoscute de lege, însă limitele libertății de exprimare prin presă nu trebuie interpretate în sens restrictiv, astfel încât să se răsfrângă negativ asupra dreptului la informare al cetățeanului (Jud. sect. 2 București, s. civ., sent. civ. nr. 4819 din 11 iunie 2007).

Articolele scrise într-un stil gazetăresc, pamfletar, ce conțin o serie de comparații și metafore cu caracter satiric, în care ziaristii înfierează anumite tare morale, concepții, aspecte negative ale realității sociale, trăsături de caracter ale unei persoane, prin care nu sunt aduse acuzații directe, în sensul săvârșirii unor fapte de natură penală, nu exced noțiunilor de libertate de exprimare, libertate de opinie, nefiind fapte ilicite (Jud. sect. 1 București, s. civ., sent. civ. nr. 11389 din 10 iunie 2011).

Nu există rea-credință în situația în care ziaristii au analizat și redat, în articolul publicat, într-un discurs jurnalistic privind subiecte de interes public, informații preluate din surse oficiale, respectiv acte provenind de la instituții publice, în esență hotărâri ale instanțelor judecătorești și soluții date de organele de urmărire penală în dosarele în care partea vătămată a fost cercetată, depunând diligențele necesare, în circumstanțele date, pentru a verifica autenticitatea afirmațiilor și dând dovadă de bună-credință, furnizând informații fiabile și precise, pe baza unor fapte exacte, cu respectarea eticii jurnalistice (Jud. sect. 1 București, s. pen., sent. pen. nr. 1303 din 18 mai 2006).

Faptul că moderatorii emisiunii nu au făcut afirmații de natură să prejudicieze dreptul la imagine al unei persoane, nu au formulat acuze la adresa sa și s-a respectat principiul *audiatur et altera pars* nu înlătură obligația acestora de a interveni, în sensul trasării unei limite rezonabile a celor declarate într-o emisiune publică, în măsura în care constată că nu au la îndemână probe suficiente pentru a pune pe seama persoanei vizate fapte al căror caracter real stă încă sub semnul incertitudinii (Jud. sect. 2 București, s. civ., sent. civ. nr. 12239 din 7 decembrie 2010).

Acțiunile instanțelor, care sunt garantul justiției și ale cărei misiuni sunt fundamentale în statul de drept, necesită încrederea publicului. Prin urmare, este necesar ca judecătorii să fie protejați împotriva atacurilor nefondate, mai ales că obligația de discreție interzice magistraților să reacționeze (cauza *De Haes și Gijssels c. Belgiei*, Hotărârea din 24 februarie 1997, par. 46).

O ordonanță judiciară care interzice unui ziar și unei ziariste să publice informații privind accidentul care implică un judecător sau procedurile judiciare aferente până la judecarea cauzei de defăimare, este disproporționată, fiind încălcat articolului 10 din Convenție (cauza *Obukhova c. Rusiei*, nr.34736/03, Hotărârea din 8 ianuarie 2009).

II. Apărarea independenței, imparțialității sau reputației profesionale a judecătorilor și procurorilor de Consiliul Superior al Magistraturii în perioada 2015-2016

Raportul Comisiei către Parlamentul European și Consiliu privind progresele înregistrate de România în cadrul Mecanismului de cooperare și de verificare din 27 ianuarie 2016 și Raportul tehnic aferent au constatat că, în anul 2014, Consiliul Superior al Magistraturii a emis 11 hotărâri prin care a apărut independența justiției și 19 hotărâri prin care a apărut reputația profesională a magistraților, iar, în anul 2015, a emis 16 hotărâri prin care a apărut independența justiției și 10 hotărâri prin care a apărut reputația profesională, independența și imparțialitatea magistraților. La Direcția de inspecție judiciară pentru judecători au fost înregistrate 17 sesizări formulate de Consiliul Superior al Magistraturii, între care, spre exemplu: prin lucrarea nr.2024//1214/DIJ/2015,³ Consiliul Superior al Magistraturii a solicitat Inspecției Judiciare efectuarea unor verificări pentru a se stabili dacă și în ce măsură a fost adusă atingere independenței sistemului judiciar, în ansamblul său, prin afirmațiile făcute de fostul Președinte al României în cadrul unei emisiuni televizate, în data de 06.04.2015, în cuprinsul căreia a făcut mai multe referiri la activitatea unor magistrați, precum și la alte activități desfășurate în cadrul sistemului judiciar, preluate ulterior de mass media. Prin Hotărârea nr.415/29.04.2015, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii și-a însușit concluziile Inspecției Judiciare și a admis cererea, reținându-se că declarațiile domnului T.B. făcute în cadrul emisiunii „U.C.”, difuzată pe postul de televiziune B1TV, în data de 31.03.2015, precum și comentariile postate pe pagina de socializare Facebook la data de 02.04.2015 de echipa de comunicare a doamnei deputat E.G.U. și preluate de mass-media aduc atingere independenței, imparțialității magistraților care instrumentează cauzele privind pe doamna E.G.U., precum și sistemului judiciar în ansamblul său. Totodată, afirmațiile emise în spațiul public de fostul Președinte al României, T.B., în cadrul emisiunii ”X-P.” difuzată în data de 06.04.2015 la postul de televiziune B1TV aduc atingere independenței, prestigiului și credibilității justiției cu consecința subminării autorității acesteia, inclusiv a sistemului judiciar în ansamblul său; prin lucrarea nr. 3219/6/1940/DIJ/2015, Consiliul Superior al Magistraturii a solicitat Inspecției Judiciare efectuarea unor verificări pentru a se stabili dacă și în ce măsură a fost adusă atingere independenței sistemului judiciar în ansamblul său și dacă afirmațiile făcute de domnul Prim-ministru V.V.P., în seara zilei 01.06.2015, în cadrul unei emisiuni, sunt de natură să afecteze prestigiul și credibilitatea justiției. Prin Hotărârea nr. 659/22.06.2015, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii și-a însușit concluziile Inspecției Judiciare și a admis cererea; prin lucrarea nr. 1268/01/317/DIP/2015, Consiliul Superior al Magistraturii, prin Hotărârea nr.181/19.02.2015, a solicitat Inspecției Judiciare efectuarea unor verificări cu privire la apărarea independenței sistemului judiciar, ca urmare a declarațiilor din data de 14.02.2015, făcute de domnul C.P.T. - Președintele Senatului României, privind respingerea solicitării de ridicare a imunității parlamentare a domnului senator V.V.. Prin Hotărârea nr. 255/19.03.2015 Plenul Consiliului Superior al Magistraturii și-a însușit

---

³ Datele sunt preluate din Rapoartele anuale privind activitatea CSM, publicate la pagina web <http://old.csm1909.ro/csm/index.php?cmd=24> [consultată ultima dată la 12.05.2019].

propunerea Inspecției Judiciare, în sensul că afirmațiile emise în spațiul public de Președintele Senatului României sunt de natură a aduce atingere independenței, prestigiului și credibilității justiției, cu consecința subminării autorității acesteia, inclusiv a sistemului judiciar în ansamblul său.

Comisia Europeană a reținut că "încheierea cu succes a urmăririi penale și condamnarea unui număr mare de politicieni binecunoscuți din România pentru corupție la nivel înalt este un semn că tendința subiacentă în ceea ce privește independența justiției este pozitivă și că nicio persoană care comite o infracțiune nu se situează mai presus de lege. S-a înregistrat, însă, și o reacție la această tendință: rămân frecvente criticile la adresa magistraților exprimate de către politicieni și în mass-media, precum și lipsa de respect față de hotărârile judecătorești. În acest an (n.n. 2015), s-a înregistrat o creștere a numărului de cereri de apărare a independenței justiției, în urma unor atacuri în mass-media și din partea unor politicieni, inclusiv a Primului ministru și a Președintelui Senatului. De asemenea, au existat în continuare cazuri de presiune asupra unor judecători ai Curții Constituționale. Așa cum se menționa în raportul din 2015, în perioada premergătoare alegerii Președintelui României, erau semne de schimbare în sensul unei abordări mai responsabile. Aceasta s-a disipat însă în primăvară, în special în urma deschiderii de Direcția Națională Anticorupție (DNA) a unei anchete vizându-l pe prim-ministru. Criticile au vizat, în mod personal, atât pe șeful DNA, cât și pe cel al Înaltei Curți de Casație și Justiție (ICCJ). În 2015, Consiliul Superior al Magistraturii (CSM) și Inspecția Judiciară au continuat să apere independența justiției și reputația profesională, independența și imparțialitatea magistraților. Există în continuare mai multe exemple notificate CSM de atacuri în mass-media și din partea politicienilor și, în consecință, CSM a trebuit să emită mai multe comunicate critice legate de acestea. *CSM nu poate asigura însă un nivel de acoperire în mass-media a comunicatelor sale de presă echivalent cu cel de care s-au bucurat criticile inițiale și, dincolo de acest sprijin moral, CSM nu oferă ajutor financiar sau juridic magistraților care cer reparații în instanță. (...)*

În anul 2015 (n.n.), rolul CSM de instituție care apără independența justiției este deja consacrat. Majoritatea cererilor de apărare a independenței sistemului judiciar sunt inițiate acum chiar de CSM, fără să primească o cerere din partea magistraților în cauză. CSM a explicat că, din moment ce unele dintre critici au vizat instituții sau sistemul judiciar în general, decizia de a declanșa acțiunea nu ar trebui lăsată la latitudinea magistratului - în special atunci când cauzele sunt încă în curs. Rolul CSM a fost sprijinit, de asemenea, de alți actori instituționali: o cerere de apărare a independenței justiției a fost prezentată după un vot unanim al Adunării Generale a Procurorilor din cadrul DNA, iar o alta a fost prezentată de ministrul justiției. CSM încearcă să-și facă cunoscute acțiunile în acest domeniu prin emiterea de comunicate de presă. În Raportul privind MCV din 2015 a fost evidențiat faptul că este dificil să se asigure declarațiilor de presă ale CSM un nivel echivalent de publicitate cu cel al criticilor inițiale. Deși hotărârile CSM sunt întotdeauna transmise Consiliului Național al Audiovizualului, acest lucru nu a dus întotdeauna la adoptarea unor măsuri reparatorii eficiente sau la corectarea informației de canalul mediatic care a lansat sau care a preluat din altă parte atacurile. Se poate remarca faptul că, în alte state membre, există obligații legale de a se oferi *dreptul la replică*, iar pozițiile astfel exprimate trebuie

publicate în așa fel încât să aibă un nivel comparabil de vizibilitate, în conformitate cu pozițiile Consiliului European și cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului.

În anul 2016, CSM a emis 20 de hotărâri prin care a apărut independența justiției și 20 hotărâri prin care a apărut reputația profesională, independența și imparțialitatea magistraților, cele mai multe ca urmare a atacurilor aduse procurorilor DNA. Durata medie de soluționare a cererilor a fost de 31 de zile.

Potrivit datelor din Raportul de activitate al CSM, în cursul anului 2016, la Direcția de inspecție judiciară pentru judecători au fost înregistrate **4 sesizări formulate de Consiliul Superior al Magistraturii**, având ca obiect apărarea independenței și imparțialității sistemului judiciar, toate cele 4 sesizări fiind admise de Plenul Consiliului Superior al Magistraturii, între care solicitarea CSM de efectuare a unor verificări cu privire la apărarea independenței sistemului judiciar, precum și a procurorilor din cadrul Direcției Naționale Anticorupție ca urmare a declarațiilor doamnei U.E., publicate în mass media. Prin Hotărârea nr. 690/07.06.2016, Plenul și-a însușit concluziile raportului Inspecției Judiciare, în sensul că s-a adus atingere independenței sistemului judiciar, în ansamblul său, precum și procurorilor din cadrul Direcției Naționale Anticorupție. În perioada de referință, la Direcția de inspecție judiciară pentru procurori au fost înregistrate 22 sesizări formulate de Consiliul Superior al Magistraturii, având ca obiect apărarea independenței și imparțialității sistemului judiciar, dintre care 19 au fost admise de Plenul Consiliului Superior al Magistraturii, o cerere respinsă, iar 2 lucrări au fost conexe. Între altele: sesizarea Consiliului Superior al Magistraturii ce are la bază solicitarea formulată de Direcția Națională Anticorupție, de efectuare a unor verificări cu privire la apărarea independenței, imparțialității procurorilor și a sistemului judiciar în ansamblul său în legătură cu opiniile ce au fost exprimate în emisiunea „Sinteza zilei”, difuzată de postul de televiziune Antena 3 în seara zilei de 12 iulie 2016. Plenul Consiliului Superior al Magistraturii, prin Hotărârea nr. 1007/23.08.2016, și-a însușit concluziile raportului Inspecției Judiciare, în sensul că intervenția telefonică a domnului D.P. în emisiunea din data de 12 iulie 2016 și opiniile exprimate de moderatorul emisiunii sunt de natură a afecta independența și imparțialitatea procurorilor, precum și independența și prestigiul justiției; sesizarea Consiliului Superior al Magistraturii în raport de solicitarea formulată de Direcția Națională Anticorupție, având ca obiect efectuarea de verificări cu privire la apărarea independenței sistemului judiciar cu privire la situația constatată în legătură cu declarațiile domnului deputat N.E., făcute la postul de televiziune Antena 3, în data de 11.07.2016 și preluate de numeroase televiziuni și publicații. Prin Hotărârea nr. 1009/23.08.2016, Plenul și-a însușit concluziile raportului Inspecției Judiciare în sensul că declarațiile domnului N.E, deputat, sunt de natură a aduce atingere independenței sistemului judiciar, în cadrul căruia își desfășoară activitatea și procurorii din cadrul DNA; sesizarea Consiliului Superior al Magistraturii în raport de solicitarea formulată de către Direcția Națională Anticorupție, având ca obiect efectuarea de verificări cu privire la apărarea independenței sistemului judiciar ca urmare a declarațiile doamnei V.L.O., primar al municipiului Craiova, făcute la postul de televiziune Antena 3 la data de 19.07.2016 și preluate de majoritatea instituțiilor de presă. Plenul Consiliului Superior al Magistraturii, prin Hotărârea nr. 1076/19.09.2016, și-a însușit concluziile raportului Inspecției Judiciare, în sensul că afirmațiile emise în spațiul public de doamna V.L.O. sunt de natură a afecta independența, prestigiul și

credibilitatea justiției; sesizarea Consiliului Superior al Magistraturii de efectuare a verificărilor cu privire la apărarea independenței sistemului judiciar, în raport de afirmațiile făcute de domnul T.B, precum și a altor persoane apropiate fostului Președinte, în cadrul mai multor apariții televizate. Plenul Consiliului Superior al Magistraturii, prin Hotărârea nr. 1389/14.11.2016, și-a însușit concluziile raportului Inspecției Judiciare în sensul că afirmațiile formulate de fostul Președinte al României, precum și de doamna E.U., deputat în Parlamentul României, în cadrul mai multor apariții televizate, sunt de natură să producă un impact negativ asupra credibilității sistemului judiciar, aducând atingere independenței procurorilor DNA și independenței, prestigiului și credibilității justiției în ansamblul său.

Raportul Comisiei către Parlamentul European și Consiliu privind progresele înregistrate de România în cadrul Mecanismului de cooperare și de verificare din 25 ianuarie 2017 și Raportul tehnic aferent remarcau următoarele:

"Deși hotărârile CSM sunt întotdeauna transmise Consiliului Național al Audiovizualului, nu s-au înregistrat progrese în ceea ce privește luarea de măsuri reparatorii eficiente sau corectarea informației de canalul mediatic care a lansat sau care a preluat atacurile. Aceasta este o consecință a unor probleme mai generale legate de libertatea de expresie în conformitate cu standardele Consiliului Europei și cu jurisprudența CEDO. În timp ce subiectul mai larg al reglementării mass-mediei și al luării de măsuri reparatorii este, în sine, în afara domeniului de aplicare a MCV, există o legătură directă cu independența sistemului judiciar. Noul CSM și noul Guvern ar putea, de asemenea, urmări aplicarea recomandării de a se explora posibilitatea de a pune în practică un mecanism mai robust, astfel încât CSM să poată susține magistrații care doresc să se apere în instanță sau să îi poată apăra pe aceștia în instanță. (...)

Recomandare: asigurarea faptului că în Codul de conduită pentru parlamentari, care este în curs de elaborare în Parlament, sunt incluse prevederi clare cu privire la respectul reciproc între instituții și se precizează clar că parlamentarii și procesul parlamentar trebuie să respecte independența sistemului judiciar. Un Cod de conduită similar ar putea fi adoptat pentru miniștri. CSM ar trebui să raporteze în continuare cu privire la măsurile întreprinse pentru a apăra independența justiției și pentru a apăra reputația, independența și imparțialitatea magistraților și ar putea organiza o dezbatere publică în cadrul căreia Guvernul, Parlamentul și Consiliul Național al Audiovizualului să fie invitate să răspundă la raport. (...)

În România, numărul magistraților care solicită reparații în instanță este redus. CSM nu acordă niciun sprijin în vederea susținerii pe fond a unei decizii CSM prin acordarea de asistență juridică sau financiară magistraților în astfel de situații (există cazuri în alte state membre în care magistrații beneficiază de consiliere și de asistență financiară pentru inițierea unei acțiuni în încetare sau pentru depunerea unei plângeri penale) sau prin inițierea unei acțiuni în instanță în nume propriu. Procedurile sunt de durată și imprevizibile. Procurorul-șef al DNA a acționat în justiție postul de televiziune „Antena 3” pentru afirmațiile făcute în cadrul unui program de televiziune, solicitând daune morale în valoare de 1 milion de lei și plata cheltuielilor de judecată. În octombrie 2015, Tribunalul București a condamnat „Antena 3” la comunicarea hotărârii pe postul de televiziune și a condamnat jurnaliștii la plata unor daune morale în valoare de 250.000 de lei. Hotărârea nu este definitivă. O altă abordare utilizată în alte state

membre a fost de a investi în cursuri de formare privind mass-media pentru magistrați sau de a numi pentru fiecare instituție judecătorească ori procurori ca purtători de cuvânt cu formare în domeniu. Până în prezent, în România s-au luat puține astfel de măsuri.”

E de remarcat și faptul că Înalta Curte de Casație și Justiție - Secția de contencios administrativ și fiscal (din componența completului făcând parte un viitor membru al CSM, chiar președinte al CSM în anul 2018), prin decizia nr. 2869/27 octombrie 2016, a stabilit că două articole de presă prin care s-au făcut afirmații referitoare la competența profesională a unei judecătorești, imputându-i-se că ar „*fi executat ordine*”, fiind numită „*executantă*”, respectiv că ar fi pronunțat o hotărâre fără să delibereze cu celălalt membru al completului de judecată, au avut drept scop informarea publicului despre un subiect de interes general, constituind echivalentul unei libertăți jurnalistice ce include posibila recurgere la o anumită doză de exagerare, chiar de provocare.

III. Apărarea independenței, imparțialității sau reputației profesionale a judecătorilor și procurorilor de Consiliul Superior al Magistraturii în perioada 2017- aprilie 2019

1. Membrii aleși ai Consiliului Superior al Magistraturii. Proiectele de candidatură

Actualul Consiliu Superior al Magistraturii a fost ales în toamna anului 2016, mandatele urmând a înceta la începutul anului 2022. De asemenea, după mai multe amânări, Senatul i-a numit pe cei doi membri ai Consiliului Superior al Magistraturii care reprezintă societatea civilă la începutul lunii septembrie 2017, până la acea dată componența fiind incompletă.

Înalta Curte de Casație și Justiție este reprezentată de judecătorești Mariana Ghena și Simona Camelia Marcu, care au și îndeplinit funcția de președinte al Consiliului Superior al Magistraturii.

În proiectul său de candidatură la președinția CSM din ianuarie 2018⁴ (în care a preluat și o parte din aspectele susținute la candidatura la demnitatea de membru CSM din 2016), **Simona Camelia Marcu** a apreciat că mandatul său va viza **”creșterea gradului de încredere al opiniei publice în sistemul judiciar. Consiliul va continua să folosească mijloacele legale reglementate de Legea nr.303/2004 și de Legea nr. 317/2004, în vederea garantării independenței justiției, fiind de dorit reacții mai rapide împotriva oricăror atacuri sau imixțiuni în actul de justiție, în activitatea instanțelor judecătorești și parchetelor ori a Consiliului, precum și pentru descurajarea unor astfel de acțiuni. Reacția rapidă este esențială, pentru că demonstrează magistraților și opiniei publice fermitatea în apărarea**

---

⁴ Pentru mai multe amănunte, a se vedea pagina web https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=5&ved=2ahUKEwj1_IThr8TcAhVJOJoKHQgIB8sQFjAEegQIBBAC&url=https%3A%2F%2Fwww.csm1909.ro%2FDownload.aspx%3Fguid%3Ddaa3cbc5-a04a-4baa-aa60-94053431e88f%257CInfoCSM&usq=AOvVaw1p6by8IS1jeePhmEJ81g5r [consultată ultima dată la 05.05.2019].

independenței justiției, iar trecerea unui timp îndelungat slăbește atât interesul pentru faptul generator, cât și efectele pozitive ale intervenției Consiliului.” În proiectul de candidatură la demnitatea de membru CSM din 2016, **Mariana Ghena** își propunea, între altele, ”refacerea prestigiului profesional al judecătorului, care trebuie să constituie un reper de profesionalism și morală, instituirea unui mecanism de dialog între puterile statului, creșterea transparenței activității Inspecției Judiciare.”

Judecătorii de la curțile de apel sunt reprezentați în Consiliul Superior al Magistraturii de Lia Savonea (Curtea de Apel București), Nicoleta Țiņț (Curtea de Apel Brașov) și Andrea Chiș (Curtea de Apel Cluj).

Lia Savonea, actualul președinte al CSM, și-a propus, prin proiectul de candidatură,⁵ să schimbe imaginea CSM, aflat la ”capătul unui eșec istoric repetat”. A menționat faptul că ”incapacitatea gestionării dezacordurilor, orgoliile nemăsurate, individualitățile, pozițiile publice contrare celor asumate în plen sau secție, climatul de suspiciune și neîncredere, vedetismele, au contrastat puternic cu sobrietatea, cu atitudinea matură, cu responsabilitatea ce ar fi fost de așteptat din partea membrilor CSM. Această stare comportă un risc de alterare a speranțelor în schimbare și, finalmente, de slăbire a legitimității CSM. Intenționat sau nu, uneori poate inconștient, valoarea cardinală a respectului celuilalt a fost coborâtă la un prag minim. În interior, s-a făcut o ipocrită campanie pentru *respect*, pe fundalul unor acțiuni care trădau mai degrabă disprețul. S-au cultivat *retorica joasă, comentariul acid, observația zgomotoasă*. Adevărul a fost pervertit într-o problemă de rating. Încet - încet, competența și-a pierdut motivația deoarece s-a văzut că se poate reuși fără efort și că străduința nu conduce neapărat la succes. În afară, justițiabilii, reprezentanții altor profesii juridice vorbesc prea des, pentru a nu fi considerat cel puțin un serios semnal, despre *desconsiderare*, despre sindromul ”*turnului de fildeș*”.”

Nicoleta Țiņț a susținut,⁶ între altele, ”garantarea unei reale independențe pentru fiecare judecător, *apărarea reputației lor profesionale și protejarea încrederii societății în judecători (rapiditatea și fermitatea reacției, precum și realizarea mediatizării acesteia în condiții apte să asigure un nivel comparabil de vizibilitate și impact cu cel al acțiunilor defăimătoare sunt de natură nu doar să protejeze încrederea societății în sistemul judiciar, ci și să creeze și să mențină convingerea fiecărui judecător că beneficiază de o protecție reală și efectivă din partea CSM)*”, Consiliul Superior al Magistraturii să inițieze din oficiu demersurile de apărare a independenței judecătorilor și, implicit, a sistemului judiciar.

Andrea Chiș și-a propus, prin proiectul de candidatură, *eficiență sporită în sesizarea din oficiu a presiunilor ce se exercită asupra judecătorilor în anumite dosare, precum și în soluționarea în termen optim a sesizărilor de apărare a independenței sau reputației profesionale judecătorului* (”cred că viitorul consiliu ar trebui să: se sesizeze din oficiu, atunci când e cazul, actele de imixtiune în activitatea profesională a

---

⁵ A se vedea pagina web <https://www.universuljuridic.ro/programul-jud-lia-savonea-putem-schimba-mai-bine-sistemul-judiciar/> [consultată ultima dată la 05.05.2019].

⁶ A se vedea pagina web <https://www.universuljuridic.ro/alegeri-csm-2016-program-judecator-nicoleta-margareta-tint-pentru-mai-multa-implicare-pentru-echilibru-responsabilitate-buna-credinta-si-onestitate-sistemul-judiciar/> [consultată ultima dată la 05.05.2019].

judecătorului; soluționeze în termen optim sesizările de apărare a independenței justiției sau a reputației profesionale a judecătorului”).⁷

Judecătorii de la tribunale sunt reprezentați în Consiliul Superior al Magistraturii de Gabriela Baltag (Tribunalul Neamț) și Evelina Oprina (Tribunalul Ilfov).

Gabriela Baltag a susținut,⁸ între altele, îmbunătățirea statutului judecătorilor, condiție obligatorie pentru consolidarea puterii judecătorești prin atribuirea componentei de demnitate publică, recunoscută celorlalte puteri, dar și persoanelor care ocupă funcții de conducere la nivel de instanță supremă și în marile parchete, consolidarea statutului procurorilor prin excluderea autorității ministrului justiției și a subordonării ierarhice - în caz contrar excluderea acestora din rândul magistraților pentru lipsa unei independențe reale care este în măsură să aducă atingere independenței judecătorilor.

Evelina Oprina și-a propus, prin proiectul de candidatură,⁹ ca rolul Consiliului Superior al Magistraturii, ca instanță disciplinară, să fie unul echilibrat, obiectiv și prudent și să asigure pentru sistemul judiciar o garanție a protecției judecătorului față de eventualele tentative de presiune ori abuzuri, dar și a asigurării pentru justițiabili, pentru publicul larg, a încrederii că judecătorii alcătuiesc un corp de elită, care nu tolerează și nu acceptă conduite neconforme cu rigoarea, exigența și responsabilitatea misiunii încredințate acestuia.

Judecătorii de la judecătorii sunt reprezentați în Consiliul Superior al Magistraturii de Mihai Bălan (Judecătoria Timișoara) și Bogdan Mateescu (Judecătoria Râmnicu Vâlcea).

Mihai Bălan a susținut,¹⁰ între altele, definirea și apărarea statutului magistraților împotriva oricăror imixtiuni în activitatea acestora. **Bogdan Mateescu** și-a propus, prin proiectul de candidatură,¹¹ eficientizarea procedurii de apărare a independenței sistemului judiciar în ansamblul său ori în cazuri individuale (“este de datoria fiecărui membru al CSM **să reacționeze public, de îndată, față de orice atitudine de natură a afecta independența justiției**; un membru al Consiliului nu poate rămâne pasiv în fața unor atacuri, în condițiile evidente ale lipsei de eficiență a procedurii apărării independenței sistemului, procedură care implică în mod suplimentar și o analiză din partea Inspecției Judiciare, deși uneori, mai ales în cazul declarațiilor politice, lucrurile

---

⁷ A se vedea pagina web <https://www.avocatura.com/stire/15552/proiect-de-candidat-pentru-csm-andrea-chis-adoptarea-unui-cod-etic-liber-si-reve.html> [consultată ultima dată la 05.05.2019].

⁸ A se vedea pagina web <https://www.universuljuridic.ro/alegeri-csm-2016-judecator-gabriela-baltag-principalele-obiective-urmarite-cazul-alegerii-ca-membru-csm/> [consultată ultima dată la 05.05.2019].

⁹ <https://www.universuljuridic.ro/alegeri-csm-2016-program-judecator-evelina-mirela-oprina-independenta-este-inainte-de-toate-o-problema-de-caracter/> [consultată ultima dată la 05.05.2019]. Proiectul se încheie în felul următor: “Voi fi, așadar, un reprezentant al tuturor judecătorilor, corect, nepărtinitor, curajos, asumat și implicat.”

¹⁰ A se vedea pagina web <https://www.universuljuridic.ro/alegeri-csm-2016-program-judecator-mihai-andrei-balan-principalele-obiective-ce-urmeaza-fi-urmarite-cazul-alegerii-ca-membru-csm/> [consultată ultima dată la 05.05.2019].

¹¹ A se vedea pagina web <https://www.universuljuridic.ro/alegeri-csm-2016-program-judecator-judecator-mihai-bogdan-mateescu-principalele-obiective-asumate-in-cazul-alegerii-ca-membru-al-csm/> [consultată ultima dată la 05.05.2019].

sunt clare, iar procedura aplicabilă nu face altceva decât să întârzie o poziție previzibilă”).

Procurorii sunt reprezentați în Consiliul Superior al Magistraturii de Codruț Olaru (PÎCCJ), Cristian Ban (Parchetul de pe lângă Curtea de Apel București) - pentru parchetele de pe lângă curțile de apel, Florin Deac (Parchetul de pe lângă Tribunalul Maramureș) și Nicolae Solomon (Parchetul de pe lângă Tribunalul București) - pentru parchetele de pe lângă tribunale, respectiv Tatiana Toader (Parchetul de pe lângă Judecătoria Sectorului 2 București) - pentru parchetele de pe lângă judecătorii.

Codruț Olaru și-a propus, prin proiectul de candidatură, consolidarea statutului de magistrat al procurorului (“sens în care independența magistratului judecător trebuie recunoscută și magistratului procuror”).¹² **Cristian Ban** a urmărit realizarea unor întâlniri periodice cu asociațiile procurorilor și societatea civilă ori consultarea procurorilor, într-un termen rezonabil, cu privire la proiectele de acte normative propuse de CSM. **Florin Deac** a avut în vedere *apărarea promptă, eficientă și reală a independenței și imaginii magistraților*. **Nicolae Andrei Solomon** și-a propus, prin proiectul de candidatură,¹³ un *răspuns rapid și adecvat* în situațiile de interferență a legislativului sau a executivului în domeniul de activitate al autorității judecătorești (când sunt depășite limitele admisibile ale discursului public politic și ale libertății de exprimare, sunt aduse atingeri ale principiului separației puterilor în stat și independenței sistemului judiciar în ansamblul său), adoptarea unor reacții în acele situații în care prin mass-media se exercită presiune asupra magistraților care soluționează cauze cu impact, implicarea în dezbaterile publice referitoare la domeniul justiției, îndeosebi cele care privesc modificări ale unor dispoziții legale cu ample consecințe asupra activității de îndeplinire a justiției ori implementarea unor politici și bune practici pentru promovarea integrității și prevenirea corupției în interiorul sistemului judiciar. **Tatiana Toader** a avut în vedere responsabilizarea membrilor CSM prin prezentarea de fiecare membru a unui raport de activitate anual, iar CSM să participe, printr-un specialist în comunicare, în dezbateri publice ce privesc starea justiției.

2. Analiza cantitativă a soluționării cererilor de apărare a independenței, imparțialității sau reputației profesionale a judecătorilor și procurorilor de Consiliul Superior al Magistraturii în perioada 2017- aprilie 2019

Prin Raportul Comisiei către Parlamentul European și Consiliu privind progresele înregistrate de România în cadrul Mecanismului de cooperare și de verificare din ianuarie 2017, s-a recomandat CSM să continue să raporteze public cu privire la acțiunile pe care le-a întreprins pentru a apăra independența justiției și pentru a proteja reputația, independența și imparțialitatea magistraților.

---

¹² A se vedea pagina web <https://www.juridice.ro/462364/consolidarea-statutului-procurorului-1.html> și <https://www.juridice.ro/463732/consolidarea-statutului-procurorului-2.html> [consultată ultima dată la 05.05.2019].

¹³ A se vedea pagina web <https://www.universuljuridic.ro/alegeri-csm-2016-program-procuror-nicolae-andrei-solomon-principalele-obiective-ce-vor-fi-avute-vedere-exercitarea-mandatului-de-membru-al-csm/> [consultată ultima dată la 05.05.2019].

Potrivit datelor furnizate de Rapoartele anuale ale Consiliului Superior al Magistraturii, în anul 2017,¹⁴ la Direcția de inspecție judiciară pentru judecători au fost înregistrate 7 sesizări trimise de Consiliul Superior al Magistraturii, având ca obiect apărarea independenței și imparțialității sistemului judiciar, iar la Direcția de inspecție judiciară pentru procurori au fost înregistrate 12 sesizări având ca obiect apărarea independenței și imparțialității sistemului judiciar. De asemenea, la Direcția de inspecție judiciară pentru judecători au fost înregistrate 13 sesizări având ca obiect apărarea reputației profesionale a judecătorilor, iar la Direcția de inspecție judiciară pentru procurori au fost înregistrate 11 cereri de apărare a reputației profesionale, independenței și imparțialității formulate de procurori.

În perioada 1 ianuarie – 5 decembrie 2018, la Direcția de inspecție judiciară pentru judecători au fost înregistrate 22 lucrări având ca obiect apărarea independenței și imparțialității sistemului judiciar, 16 vizând „*cereri formulate de un magistrat sancționat disciplinar, în prezent suspendat din funcție, cu obiect similar*”. În aceeași perioadă de referință, la Direcția de inspecție judiciară pentru procurori au fost înregistrate 4 sesizări trimise de Consiliul Superior al Magistraturii, având ca obiect apărarea independenței și imparțialității sistemului judiciar. La Direcția de inspecție judiciară pentru judecători au fost înregistrate 36 sesizări trimise de Consiliul Superior al Magistraturii, având ca obiect apărarea reputației profesionale. Dintre aceste cereri, „18 sunt formulate de un magistrat sancționat disciplinar, în prezent suspendat din funcție și au obiect similar”. În cadrul Direcției de inspecție judiciară pentru procurori au fost înregistrate 19 cereri de apărare a reputației profesionale, independenței și imparțialității formulate de procurori.

În anul 2017, CSM a admis 10 cereri de apărare a reputației profesionale a unor magistrați, cu titlu individual, sau a independenței sistemului judiciar (7 cereri plus o sesizare din oficiu a Secției pentru procurori vizând reputația, respectiv 2 cereri referitoare la independența sistemului judiciar, una fiind dublată și de sesizarea din oficiu a Președintelui CSM).

În anul 2018, CSM a admis 10 cereri de apărare a reputației profesionale a unor magistrați, cu titlu individual, sau a independenței sistemului judiciar (8 cereri vizând reputația, respectiv 2 cereri referitoare la independența sistemului judiciar, una dintre ele însușită de peste 1500 de magistrați).

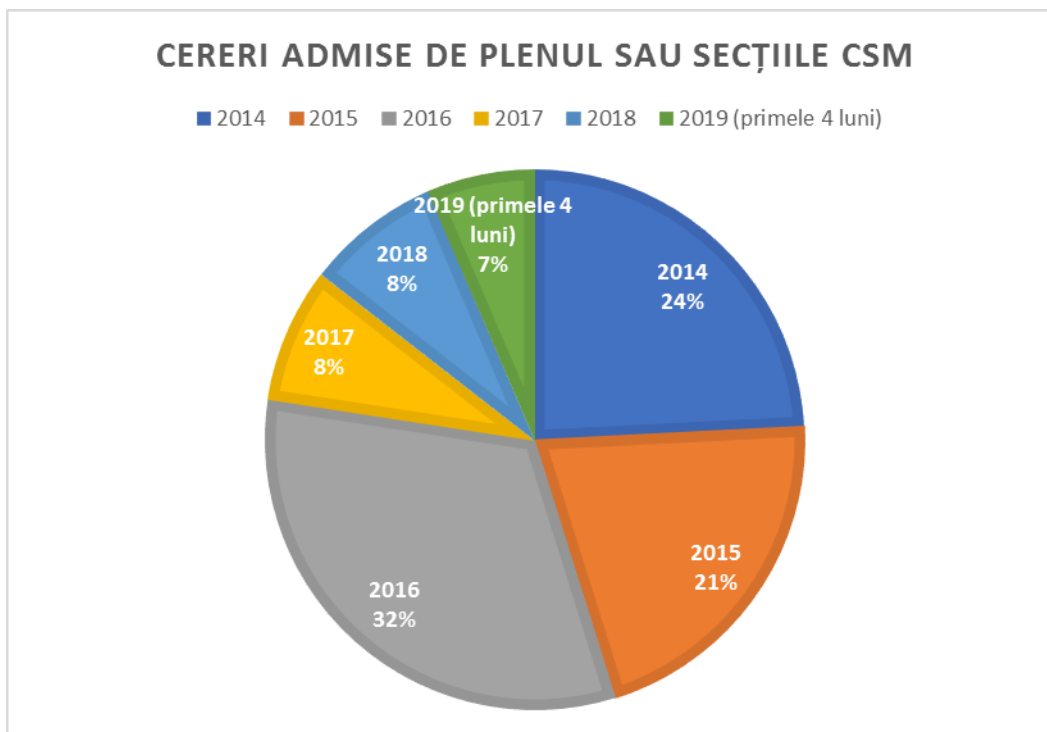
În primele 4 luni ale anului 2019, CSM a admis 8 cereri de apărare a reputației profesionale a unor magistrați, cu titlu individual, sau a independenței sistemului judiciar (8 cereri plus o sesizare din oficiu a Președintelui CSM vizând reputația, în ultima un judecător al ÎCCJ fiind catalogat drept „omul” Președintelui CSM, respectiv o singură cerere referitoare la independența sistemului judiciar, însușită de peste 700 de magistrați).

În total, în doi ani și patru luni de mandat, CSM a adoptat mai puține astfel de hotărâri decât adopta CSM anterior în anul 2014 (30) sau în anul 2016 (40), respectiv un număr aproximativ egal cu cel al hotărârilor emise numai în anul

---

¹⁴ Publicate la pagina web <http://old.csm1909.ro/csm/index.php?cmd=24> [consultată ultima dată la 12.05.2019].

2015 de fostul CSM (26). De altfel, raportul între CSM anterior și CSM prezent este apropiat de 75% la 25%.

În ceea ce privește **durata de soluționare** a acestor cereri, media de sub două luni de la înregistrare, existentă în perioada 2015-2016, a fost depășită frecvent în perioada 2017-2019.

Recordul este deținut de Hotărârile Plenului CSM nr.27, nr.28, nr.30 și nr.31/11.01.2018, prin care respingerea cererilor de apărare a reputației profesionale s-a dispus ***după aproximativ un an de la data formulării*** (petent Camelia Bogdan).

Hotărârea Plenului nr.606/24.05.2018 a fost adoptată ***după aproximativ zece luni de la data formulării*** cererii de apărare a reputației profesionale (petent Viorica Costiniu).

Hotărârile Plenului nr.1032 și nr. 1033/01.11.2018, prin care s-a dispus respingerea cererilor de apărare a reputației profesionale, ***au fost emise după aproximativ 8 luni de la data formulării*** (petenți Giluela Deaconu și Lucian Gabriel Onea).

Prin Hotărârea Plenului nr.1040/13.11.2018 a fost admisă cererea de apărare a independenței profesionale ***după aproximativ 6 luni de la data formulării*** (petent Elena Iordache).

Prin Hotărârea Plenului nr.366/27.03.2018 s-a dispus respingerea cererii de apărare a independenței sistemului judiciar în ansamblul său, ***după aproximativ 4 luni de la data formulării*** (petent Laura Codruța Kovesi, procuror șef, Direcția Națională Anticorupție). Hotărârile Plenului nr.500/25.04.2017 și nr.560/09.05.2017 au fost emise ***după aproximativ trei-patru luni*** de la data faptei defăimătoare (petent Direcția Națională Anticorupție).

În ceea ce privește **termenul necesar publicării motivărilor hotărârilor** emise în materie, în general s-au respectat cele 30 de zile, dar au existat și excepții notabile, fără a avea vreo explicație plauzibilă pentru întârzieri (**Hotărârea Plenului nr.433/19.04.2018 a avut nevoie de peste 170 de zile pentru publicare; Hotărârea Plenului nr.27/11.01.2018 și Hotărârea Plenului nr.30/11.01.2018 au necesitat peste 160 de zile pentru publicare; Hotărârea Plenului nr.779/04.07.2018 a avut nevoie de peste 100 de zile pentru publicare; Hotărârea Plenului nr.1031/01.11.2018 a necesitat peste 70 de zile pentru publicare; Hotărârea Secției pentru judecători nr.14/10.01.2019 și Hotărârile Plenului nr.1040/13.11.2018, nr.1032/01.11.2018, nr.1033/01.11.2018, nr.955/11.10.2018, nr.434/19.04.2018, nr.32/11.01.2018, nr.31/11.01.2018 și nr.26/11.01.2018 au avut nevoie de peste 60 de zile pentru publicare).**

Referitor la **numărul de voturi exprimate de membrii CSM**, 9 hotărâri ale Plenului CSM, 3 hotărâri ale Secției pentru judecători și 6 hotărâri ale Secției pentru procurori au fost luate în *unanimitate* (în cea mai mare parte luând act de renunțarea penențelor la cererile de apărare a reputației profesionale). Cu *vot majoritar* s-au adoptat 59 de hotărâri ale Plenului CSM și 10 hotărâri ale Secției pentru judecători. **Secția pentru procurori a deliberat întotdeauna cu vot unanim.** Au existat și *abțineri de la vot* (câte 1 abținere – Hotărârile Plenului nr.1275/07.12.2017, nr.604 și 605/24.05.2018, nr.780/04.07.2018, nr.322/20.03.2018, dar și câte 2 abțineri - Hotărârile Plenului nr.28, 29 30, 31 și 32/11.01.2018, nr.366/27.03.2018), precum și *voturi nule* (3 – Hotărârile Plenului nr.1032/01.11.2018 și nr.558/15.05.2018; 1 – Hotărârile Plenului nr.433/19.04.2018, nr.1032/01.11.2018, nr.779/04.07.2018; Hotărârea Secției pentru judecători nr.475/14.03.2019). Dacă în cazul ultimei hotărâri citate se poate prezuma că votul nul aparține președintelui CSM, care formulase o sesizare privind reputația unui judecător al ÎCCJ catalogat drept „omul” Președintelui CSM, spre exemplu, în cazul Hotărârii nr.779/04.07.2018, prin care Plenul și-a însușit cererea formulată de Asociația Forumul Judecătorilor în România și de 1504 magistrați, cu titlu individual, existența votului nul este de neînțeles și poate fi calificată drept un refuz de îndeplinire a atribuțiilor specifice unui membru al Consiliului Superior al Magistraturii.

3. Analiza calitativă a soluționării cererilor de apărare a independenței, imparțialității sau reputației profesionale a judecătorilor și procurorilor de Consiliul Superior al Magistraturii în perioada 2017- aprilie 2019

În toată această perioadă, sistemul judiciar a fost supus unor atacuri nemaîntâlnite din partea oamenilor politici, inculpați sau nu, prin intermediul unor canale media controlate de aceștia. **Raportul privind starea justiției pentru anul 2018**, publicat în mai 2019 de Consiliul Superior al Magistraturii, reține drept vulnerabilitate *”intensificarea atacurilor lansate de oamenii politici și mass-media la adresa magistraților”*.¹⁵

---

¹⁵ Disponibil la pagina web http://old.csm1909.ro/csm/linkuri/06_05_2019_94958_ro.pdf [consultată ultima dată la 12.05.2019].

De altfel, **Comisia de la Veneția** a constatat că "există rapoarte privind presiuni și intimidări ale judecătorilor și procurorilor, inclusiv de unii politicieni de rang înalt și cauzate de campanii mediatice",¹⁶ iar **Raportul Comisiei privind progresele înregistrate de România în cadrul MCV** din 13 noiembrie 2018 a menționat expres că "judecătorii și procurorii au continuat să se confrunte cu atacuri la persoană în mass-media, neavând suficiente mecanisme de contracarare"¹⁷.

Prin **Avizul Biroului Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni** din 25 aprilie 2019, emis la cererea Asociației Forumul Judecătorilor din România, în ceea ce privește situația independenței sistemului judiciar în România, au fost condamnate **atacurile repetate și fără precedent ale actorilor politici împotriva judecătorilor din România ("orice declarații, comentarii sau remarci din România care depășesc limitele criticii legitime și urmăresc să atace, să intimideze sau să pună presiune în alt mod pe judecători ori să demonstreze lipsa de respect față de aceștia, folosind argumente simpliste, iresponsabile sau demagogice sau denigrând în alt mod sistemul juridic sau judecătorii ca persoane")**. CCJE a subliniat că "puterile executivă și legislativă (...) trebuie să acorde toată protecția necesară și adecvată atunci când funcțiile instanțelor sunt amenințate de atacuri sau intimidări îndreptate către membrii sistemului judiciar. Comentariul critic dezechilibrat ale politicienilor este iresponsabil și provoacă o problemă gravă, deoarece încrederea publică în sistemul judiciar poate fi subminată în mod involuntar sau deliberat. În astfel de cazuri, sistemul judiciar trebuie să sublinieze că un astfel de comportament este un atac asupra ordinii constituționale a unui stat democratic, precum și un atac asupra legitimității unei alte puteri de stat. Un astfel de comportament încalcă și standardele internaționale"¹⁸.

Referindu-se strict la activitatea CSM cu privire la apărarea independenței, imparțialității sau reputației profesionale a judecătorilor și procurorilor, **Raportul Comisiei către Parlamentul European și Consiliu privind progresele înregistrate de România în cadrul Mecanismului de cooperare și de verificare din 13 noiembrie 2018 și Raportul tehnic aferent remarcau următoarele:**

"Consiliul Superior al Magistraturii nu a fost în măsură să acționeze ca un factor efectiv de control și echilibru pentru a apăra independența instituțiilor judiciare supuse presiunilor, un rol constituțional important, evidențiat în raportul din ianuarie 2017. Diviziunile din Consiliul Superior al Magistraturii (...) au făcut din ce în ce mai dificil pentru Consiliul Superior al Magistraturii să fie eficace în calitate de portavoce a sistemului judiciar –, în special atunci când este consultat cu privire la legislație – și în calitate de administrator al sistemului judiciar. Chiar și atunci când Consiliul Superior al Magistraturii a prezentat un aviz unanim, acesta a fost ignorat în cazurile importante. **Deși în anul 2018 instituțiile judiciare și unii judecători și procurori au făcut**

---

¹⁶ A se vedea Avizul Comisiei de la Veneția privind modificările aduse Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară și Legii nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, CDL- AD (2018) 017, par. 15 și 157.

¹⁷ A se vedea Raportul Comisiei către Parlamentul European și Consiliu privind progresele înregistrate în România în cadrul mecanismului de cooperare și verificare (Strasbourg, 13.11.2018 COM (2018) 851 final), secțiunea 2 (Situația generală), pag. 2.

¹⁸ A se vedea și Avizul CCJE nr. 18 (2015) privind poziția sistemului judiciar și relația acestuia cu celelalte puteri de stat într-o democrație modernă, par. 52.

obiectul unor critici publice deosebit de dure din partea reprezentanților Guvernului și ai Parlamentului, Consiliul și-a manifestat reticența privind adoptarea de decizii ex officio ca răspuns la atacurile la adresa independenței sistemului judiciar. Acest lucru atrage după sine riscul ca magistrații să fie descurajați să își îndeplinească rolul care le revine ca entitate a statului în ceea ce privește exprimarea opiniilor cu privire la aspectele relevante pentru sistemul judiciar. (...) Spre exemplu, în urma declarațiilor prim-ministrului, președintelui Senatului și președintelui Camerei Deputaților, cu ocazia unui miting *împotriva abuzurilor sistemului de justiție* din data de 9 iunie 2018, Plenul CSM a adoptat o hotărâre numai în urma unei sesizări din partea Forumului Judecătorilor din România. Din noiembrie 2017, CSM a adoptat patru hotărâri în apărarea independenței sistemului judiciar și patru hotărâri în apărarea reputației profesionale, a independenței și a imparțialității magistraților. Dintr-un total de 34 de hotărâri (6 solicitări de apărare a independenței sistemului judiciar au fost respinse și 20 de solicitări de apărare a reputației profesionale, a independenței și a imparțialității magistraților au fost respinse)."

Punctul de vedere al Comisiei Europene nu este deloc decalibrat ori nemotivat, dimpotrivă.

În perioada 2017-2019, sesizările din oficiu au fost sublime, dar au lipsit aproape cu desăvârșire, deși mai mulți membri ai actualului CSM promiteau un rol activ în apărarea corpului magistraților împotriva actelor de natură a aduce atingere independenței, imparțialității sau reputației profesionale a acestora.¹⁹

Secția pentru procurori s-a sesizat din oficiu în cauza care a făcut obiectul Hotărârii Plenului nr.1139/31.10.2017, prin care s-a dispus apărarea reputației profesionale a procurorului Elena Rădescu, inspector judiciar la Inspekția Judiciară, în raport de afirmațiile nereale făcute în cadrul emisiunilor "Sinteza zilei" (Antena 3) din 05.09.2017 și 06.09.2017 în legătură cu activitatea desfășurată de procuror, în ceea ce îl privește pe Lele Alexandru Florian, fost procuror. S-a reținut că, în emisiunea televizată, s-a produs o dezinformare, ce este rezultatul lipsei unor minime verificări în ceea ce privește subiectul supus dezbaterii.

Președintele Consiliului Superior al Magistraturii (Mariana Ghena) a dublat cererea Direcției Naționale Anticorupție care a condus la adoptarea Hotărârii Plenului nr.500/25.04.2017, prin care s-a constatat afectarea prestigiului și independenței sistemului judiciar în raport de afirmațiile deputatului Sebastian Ghiță din emisiuni România TV (28.12.2016-05.01.2017, 13.01.2017, 16.01.2017): *"DNA este instrumentul folosit de mai marii zilei și de interesele străine pentru a zdrobi votul românilor. (...) Atunci când există un interes împotriva cuiva în România, cum apar dintr-o dată denunțatori binevoitori care știu, mint, interpretează lucrurile într-un anume fel, favorabil procurorului. (...) Mii, poate sute de mii de români, au început să sufere și să fie târați în procese și în dosare neadevărate, făcute pe probe false și care nu reflectă realitatea. (...) La cererea doamnei Kovesi, o firmă de construcții din Ploiești, care a primit bani de la Asesoft, a fost cea care a plătit avionul pentru aducerea domnului Nicolae Popa, fostul director al FNI, din Indonezia. Realitatea este că o firmă privată, la*

---

¹⁹ Spre exemplu, din toate datele publice existente, nu rezultă că membrul CSM Nicoleta Țiț ar fi propus vreodată sesizarea din oficiu a Consiliului Superior al Magistraturii sa măcar a Secției pentru judecători.

cererea statului român și a doamnei Kovesi, a plătit 200.000 euro pentru a fi adus cel care a falimentat FNI. (...) Puterea lui Coldea asupra colegilor și asupra celorlalte instituții vine din relația sa de exclusivitate cu Kovesi. Laura Codruța Kovesi și Florian Coldea sunt ofițeri ai unui serviciu secret străin al unei țări partenere României. Acesta este motivul pentru care Florian Coldea obligă SRI să o ajute pe Kovesi tot timpul, cu plagiatul, cu CNADTCU, cu comisiile, cu orice, astfel încât Kovesi să rămână acolo în funcție”.

În mod independent, Președintele Consiliului Superior al Magistraturii (Lia Savonea) s-a sesizat din oficiu doar în cauza în care propriul nume a fost pus în discuție publică, asociat unui fost coleg și colaborator principal de la Curtea de Apel București, în prezet judecător al ICCJ. Astfel, prin Hotărârea Secției pentru judecători nr.475/14.03.2019 s-a dispus apărarea reputației profesionale, reținându-se că expresia ”omul lui Savonea”, asociată unuia dintre membrii completului de judecată, aduce o gravă atingere imparțialității, inducând ideea în rândul opiniei publice că nu se poate garanta desfășurarea unui proces echitabil și că judecătorul Daniel Grădinaru și-a exercitat în mod abuziv funcția, sugerându-se lipsa de imparțialitate a acestuia. De asemenea, din același registru este conexiunea pe care jurnalistul o face cu privire la judecătorul Simona Neniță, legând soțul acesteia de o persoană condamnată pentru corupție.

Inexplicabil, într-o cauză în care se putea pune în discuție din oficiu apărarea reputației profesionale a unui procuror (Alexandra Carmen Lăncrănjan), prin Hotărârea Plenului nr.366/27.03.2018, s-a reținut că acest **”aspect nu a fost solicitat”**. Cererea formulată de procurorul șef DNA de la acea vreme, Laura Codruța Kovesi, viza modul în care presa a reflectat informațiile devenite publice prin comunicatul de presă nr. 1056/V111/3 din data de 13.11.2017 al Direcției Naționale Anticorupție, arătând că ”acest tip de atac mediatic, vizând magistrații și în legătură cu o anchetă penală a Direcției Naționale Anticorupție în curs, ce are ca obiect cercetarea unor fapte penale, reprezintă o formă de imixtiune în activitatea procurorilor și sunt de natură să afecteze independența sistemului judiciar”.

Asistăm și la implicări stranii ale unor asociații de magistrați în domeniu (spre exemplu, Uniunea Națională a Judecătorilor din România și Asociația Magistratilor din România au solicitat apărarea independenței sistemului judiciar față de pretensele presiuni pe care procurorul șef al DNA le-ar fi exercitat asupra inspectorului judiciar Mihaela Focică, **deși în cazuri flagrante de calomniere publică a magistraților și de linșaj mediatic extrem, vocea acestor asociații nu s-a auzit.** Prin Hotărârea Plenului nr.1471/19.12.2017 s-a decis respingerea cererii, reținându-se că, din nota de relații dată în cauză de procurorul Focică Mihaela, rezultă că aceasta nu a perceput discuția purtată cu procurorul șef al Direcției Naționale Anticorupție, doamna Kovesi Laura Codruța, ca o presiune de natură să-i afecteze independența individuală, subliniind că nu a fost amenințată, intimidată și nu au fost exercitate presiuni asupra sa din partea procurorului șef al Direcției Naționale Anticorupție.

Singurele cereri asociative admise au fost formulate de **Asociația Forumul Judecătorilor din România, acestea fiind însușite și de aproximativ 2200 de colegi magistrați.**

Astfel, prin Hotărârea Plenului nr.779/04.07.2018, a fost admisă cererea de apărare a independenței sistemului judiciar care viza atacurile reprezentanților de seamă ai puterii legislative și ai puterii executive, materializate în discursurile unor lideri politici din data de 9 iunie 2018, respectiv data de 10 iunie 2018. Petenta a arătat că duritatea discursului politic, pornind de la catalogarea magistraților, în cadrul unor afirmații generalizatoare, drept „**corupți**”, „**staliști**”, „**securiști**”, „**torționari**”, culminând cu **denumirea absolut inacceptabilă de „șobolani**”, reprezintă un derapaj extrem de grav de la principiile democrației, iar întregul „scenariu” al mitingului politic, „recuzita” utilizată și așa-zisă „voință a poporului” de a fi ocoliți „cei aleși” de mijloacele legale de atragere a răspunderii penale, asociate cu declarația de „**luptă în stradă**”, „**până la capăt**” conturează imaginea unei amenințări grave la independența justiției. Plenul a apreciat că afirmațiile unor lideri politici au depășit limitele unor critici admisibile. Susținerea utilizării unor presiuni, ca practică generalizată de constituire a dosarelor penale, inoculează ideea unui sistem represiv *de plano* la nivelul organelor de urmărire penală. Referirile la „completele prietenoase” sugerează lipsa de independență și imparțialitate a judecătorilor, fiind acreditată ideea unor soluții „comandate”.

De asemenea, prin Hotărârea Plenului nr.50/14.03.2019 s-a dispus admiterea cererii de „apărare a independenței autorității judecătorești, în ansamblul său”, solicitarea adresată de Asociația Forumul Judecătorilor din România vizând afirmațiile Președintelui Camerei Deputaților, Liviu Nicolae Dragnea, din data de 16 decembrie 2018. Plenul CSM a reținut că, având în vedere calitatea de președinte al Camerei Deputaților a omului politic în cauză, s-ar impune utilizarea de acesta a unui limbaj moderat, cu atât mai mult cu cât o parte din cauze și anchete sunt în curs de desfășurare. Limita limbajului politic utilizat a fost în mod cert depășită atunci când s-a sugerat ideea că justiția este selectivă sau trebuie restartată. Autorul discursului nu exprimă simple judecăți de valoare la adresa sistemului judiciar, ci face afirmații factuale, concrete, ce nu corespund realității la cauze soluționate în mod definitiv sau în curs de soluționare, existența a mii de persoane condamnate, deși sunt nevinovate, indicarea unor practici generalizate, a unor pretinse abuzuri ale procurorilor în cursul anchetelor, descrierea deciziilor judecătorești ca fiind rezultatul unor înțelegeri cu procurorul.

Din păcate, ambele hotărâri au fost emise cu întârzieri semnificative, deși contextul și gravitatea discursului reclamau o intervenție rapidă a Consiliului Superior al Magistraturii, din oficiu. A fost nevoie de mii de semnături ale magistraților români pentru ca Plenul CSM să se încumete să adopte hotărâri de admitere, după o lună sau două luni de la data faptelor imputate oamenilor politici în cauză, hotărâri a căror motivare a fost publicată după alte două, respectiv trei luni, de la data adoptării, când impactul public devenise ineficient și irelevant.

Ironia sorții, președintele CSM de la acea dată, Simona Camelia Marcu, a fost extrem de inactiv în privința unei sesizări din oficiu și a soluționării grabnice a cererii, deși susținea în proiectul său de candidatură la președinția CSM din ianuarie 2018, așadar cu doar câteva luni mai devreme, nevoia unor reacții mai rapide, „esențiale, pentru că demonstrează magistraților și opiniei publice fermitatea în apărarea independenței justiției, iar trecerea unui timp îndelungat

slăbește atât interesul pentru faptul generator, cât și efectele pozitive ale intervenției Consiliului.”²⁰

Astfel de stări de lucruri determină pe mulți magistrați români să renunțe la adresarea unor cereri Consiliului Superior al Magistraturii, deoarece și admiterea lor a devenit, în cazul fericit al admiterii, o formalitate aproape inutilă.

Plenul CSM a apreciat că reputația profesională a unui magistrat nu este afectată, în contextul în care, la acel moment, cu privire la activitatea sa, existau suspiciuni rezonabile privind săvârșirea unei abateri disciplinare. Pentru Plenul CSM nu are nicio relevanță posibila respingere ulterioară a acțiunii disciplinare, inclusiv în fața completului de 5 judecători de la ÎCCJ, și distrugerea imaginii publice a acelui magistrat până la data respectivă.²¹

A fost respinsă o cerere de apărare a reputației profesionale a unor magistrați etichetați drept ”executanți” de un realizator la postul TV Antena 3, dar a fost admisă cererea formulată de jurnaliști ai aceluiași post TV privind constatarea încălcării independenței judecătorilor pentru că Direcția Națională Anticorupție a solicitat, în vederea soluționării unei plângeri penale, exclusiv eliberarea fotocopiilor unor înscrisuri dintr-un dosar în care reclamant era procurorul șef DNA de la acea vreme. Plenul a constatat că adresarea unei cereri în ipoteza faptică descrisă ar putea crea aparența unei influențări a completului de judecată, dat fiind faptul că ”o adresare ce nu respectă exigențele legale de formă (modelul din Ghidul practic al Institutului Național al Magistraturii – Școlii Naționale de Grefieri) poate genera un disconfort, ce poate fi resimțit ca o afectare a independenței ori imparțialității sau poate crea suspiciuni cu privire la acestea”.

Dacă astfel de cereri ce nu respectă un ghid sunt de natură a afecta independența judecătorilor, afirmații ale unor oameni politici din seria ”**Tudorele, fă ceva, că nu se mai poate!** (...) Aici vorbim de miniștrii anchetați, de faptul că **procurorii se bagă în decizii vizavi de Guvern - ei au început să decidă cine va fi prim-ministru în țara asta, cine nu, adică nu românii care votează, ci! Oamenii ăștia care se întâlnesc în secret la mese și la vile de protocol și la tot felul de vii și la tot felul de case conspirative, aflăm azi cu stupoare că în spate este această forță care încearcă să decidă.** (...) Avem un coleg arestat, un prim-ministru căruia i s-a redeschis un dosar după opt ani, pe care tot ei l-au închis, în fiecare zi aflăm lucruri

---

²⁰ Pentru mai multe amănunte, a se vedea pagina web https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=5&ved=2ahUKEwj1_IThr8TcAhVJOJoKHQgIB8sQFjAEegQIBBAC&url=https%3A%2F%2Fwww.csm1909.ro%2FDownload.aspx%3Fguid%3Ddaa3cbc5-a04a-4baa-aa60-94053431e88f%257CInfoCSM&usg=AOvVaw1p6by8IS1jeePhmEJ81g5r [consultată ultima dată la 05.05.2019].

²¹ Pe rolul Curții Europene a Drepturilor Omului, în cauza **Bogdan c. României**, nr.36889/18, Statul român trebuie să răspundă, între altele, întrebării Curții dacă ”refuzul din 11 ianuarie 2018 al Plenului CSM, cu privire la cererea formulată de reclamantă, în temeiul art.30 din Legea nr. 317/2004, în scopul de a-și proteja reputația profesională din cauza campaniei de presă la care a fost supusă, precum și comunicarea către presă a informațiilor confidențiale din dosarul de cercetare disciplinară, în timpul desfășurării investigației, au constituit o ingerință în dreptul sau la respectarea vieții sale private în sensul art.8 par.1 din Convenție? În caz afirmativ, ingerința era conformă exigențelor art.8 par.2 din Convenție (**Axel Springer AG c. Germaniei** [MC], nr. 39954/08, par.83-84, hotărârea din 7 februarie 2012 ; **Von Hannover c. Germaniei** (nr. 2) [MC], nr. 40660/08 și 60641/08, par.106)?”

ciudate despre colegii noștri și vânătoria continuă în mod abuziv, ilegal, pe lângă Constituție, și nu mai putem sta cu brațele încrucișate. (...) **Ceea ce a făcut DNA în acești patru ani (...) se numește mafie politică, grup de crimă organizată** și o spun cu cea mai mare responsabilitate, pentru că ceea ce au făcut e de o gravitate care cred că se poate vedea în țările africane poate, dar în niciun caz într-o democrație consolidată sau stat de drept” **nu sunt considerate de natură a afecta reputația profesională a procurorilor DNA și independența sistemului judiciar, deoarece ”nu rezultă că s-au formulat critici în scopul subminării independenței puterii judecătorești și a slăbirii încrederii opiniei publice în justiție, ci în cadrul discursului politic, public, reprezentând puncte de vedere, aprecieri, opinii personale și temeri proprii”** (Hotărârea Plenului nr.559/15.05.2018).

Afirmații de tip **”Fără procurori și judecători dedicați și atașați binomului²² nu pot fi livrate și acceptate probe falsificate și date sentințele stabilite în afara sălilor de judecată. Judecătorii lor sunt plasați în complete savant distribuite, iar procurorii au pentru acțiune un câmp acoperit de umbrela protocoalelor secrete încheiate cu SRI. Judecătorii care sunt lipiți de binomul ocult miros de la o poștă. Unii sunt proveniți din procurori școliți inițial ca milițieni. Traseele lor profesionale sunt rapid dirijate nu prin concursuri, ci prin decizii laterale. Sunt deja celebre completele negre de la ICCJ, dar și de la curțile de apel. Nu mai lasă loc de dubii soluțiile date de Ioana Bogdan, Ionuț Matei, Șelaru, Popa. Camelia Bogdan este deja un caz clasic, divulgat chiar de Coldea și Kovesi în fața lui Băsescu. În CSM au fost promovați de sistem judecătorii Mateescu, Chiș, Ghena, iar Secția de procurori este integral înregimentată. „Veverița” din DNA stă la rând să pice Kovesi și își face „mâna” cu dosare care să o urce în grad. Înțelegem de ce bătaia pentru verificarea acoperiților din justiție este un fel de Stalingrad.”** sunt considerate **exagerări jurnalistice bazate pe existența unor subiecte de presă anterioare.** Prin referirea la „anumiți procurori”, nenominalizați, se consideră că nu se poate concluziona că demersul jurnalistice este de natură a induce ideea că întreg sistemul judiciar ar fi părtinitor și loial anumitor interese obscure (Hotărârea Plenului nr.604/24.05.2018; Hotărârea Plenului nr.605/24.05.2018).

Linșarea unor magistrați care au participat la protestele de pe treptele Curții de Apel București²³ (“Am scris aici despre alte proteste ale magistraților, mirându-mă de fiecare dată cât de mare este numărul celor care au acceptat să slujească „Sistemul” în loc să slujească drepturile cetățenilor. Acum, însă, văzând că și mulți tineri magistrați s-au aliniat în spatele lui Danileț și Bogdan, am o oarecare spaimă despre viitorul acestei țări. Dacă CSM nu intervine acum pentru sancționarea celor care făcut această instigare în rândul tinerilor magistrați, nu peste mult timp vom asista la refacerea întregului „Sistem” care a funcționat în ultimele două decenii ca armă politică, în fața căruia cetățeanul nu avea dreptul decât la statutul de victimă sigură. Și nu se știe dacă, atunci când „Sistemul” își va recăpăta toate teritoriile

---

²² Termen colocvial care, pentru o anumită parte a presei din România, desemnează colaborarea dintre Serviciul Român de Informații (SRI) și Direcția Națională Anticorupție (DNA).

²³ A se vedea pagina web <https://www.hotnews.ro/stiri-esential-22704717-video-protest-magistra-ilor-treptele-cur-apel.htm> [consultată ultima dată la 12.05.2019].

pierdute acum, va mai apărea unul ca Tudorel Toader care să-l înfrângă, punând știința de carte împotriva celor abandonează puterea legii în favoarea slugărnicii aducătoare de avantaje efemere”) pare nesemnificativă, prin Hotărârea Plenului nr.1030/01.11.2018 dispunându-se respingerea cererii de apărare a reputației profesionale și de apărare a independenței sistemului judiciar.

A fost nevoie de o cerere semnată de 172 magistrați pentru apărarea reputației profesionale, prin Hotărârea Plenului nr.51/14.03.2019, în raport de afirmațiile din urmă cu șase luni ale avocatului Aurelian Pavelescu la adresa magistraților români prezenți la protestul organizat la 16.09.2018, la Curtea de Apel București, pe care i-a catalogat drept „magistrați impostori”, „derbedei”, „imbecili”, „ei sunt statul mafiot”, „poliția politică a României”, „cei mai corupți dintre toți românii”, „bolșevici”, „magistrați corupți”, „haimanale”, „cozi de topor”, „huligani”, „animale folosite politic”, „bandiți”. Plenul CSM a reținut că s-au depășit limitele libertății de exprimare, fiind indusă opiniei publice ideea că magistrații participanți nu au o bună reputație morală și profesională, sunt persoane lipsite de profesionalism și nu își îndeplinesc corespunzător atribuțiile. Se aduce o atingere serioasă imaginii justiției din România.

De asemenea, deși prin Hotărârea Plenului nr.1138/31.10.2017 s-a constatat afectarea independenței, prestigiului și credibilității sistemului judiciar, deși putea avea un rol activ, CSM nu a trimis un punct de vedere Curții Constituționale în cadrul conflictului juridic de natură constituțională ce viza aspectele în cauză. Plenul CSM a reținut că ”singurele acte întocmite de ofițerii Serviciului Român de Informații au fost notele de informare care au un regim clasificat și se găsesc la dosar doar dacă procurorul de caz a solicitat declasificarea lor sau unele note de redare a convorbirilor telefonice, care nu constituie acte de urmărire penală decât cu respectarea art.143 din Codul de procedură penală, respectiv dacă se întocmește proces-verbal de redare de ofițerul de poliție judiciară desemnat de procurorul de caz sau de acesta din urmă. S-au prezentat, așadar, informații false care au condus la subminarea independenței justiției și la slăbirea încrederii publice în magistrați putând avea drept consecință o afectare a independenței acestora și pot induce o presiune asupra activității procurorilor, care să le afecteze atât imaginea proprie, cât și a instituției.”

Separarea carierelor, care a stat la baza împărțirii unor competențe ale Plenului între secțiile CSM, a oferit deja prilejul unor hotărâri contradictorii.

Spre exemplu, prin **Hotărârea Secției pentru procurori nr.699/13.11.2018 s-a dispus respingerea cererii de apărare a reputației profesionale formulată de Gheorghe Stan (procuror, inspector șef adjunct al Inspecției Judiciare), cu privire la un articol în care se prezenta un comunicat emis de Asociația Procurorilor din România – Filiala Brașov (*”prelungirea mandatului conducerii Inspecției Judiciare, prin emiterea unei ordonanțe de urgență, a fost apreciată de majoritatea magistraților ca fiind o măsură deosebit de periculoasă deoarece, în acest fel, s-a ajuns ca puterea politică să numească direct conducerea Inspecției Judiciare, situație care nu este conformă cu principiile statului de drept”*).** Secția pentru procurori a apreciat că articolul de presă se referă la puncte de vedere privind OUG nr.77/2018, nevizând aspecte concrete din activitatea petentului.

Prin **Hotărârea Secției pentru judecători nr.1358/27.11.2018** a fost admisă cererea de apărare a reputației profesionale formulată de Lucian Netejoru (judecător, inspector șef al Inspecției Judiciare) cu privire la același articol. Secția pentru judecători a reținut că luarea de poziție a Asociației Procurorilor din România – Filiala Brașov nu cuprinde o relatare obiectivă asupra modului în care s-a asigurat mandatul funcției de inspector șef al Inspecției Judiciare, în baza OUG nr.77/2018. Se sugerează o numire care ar eluda dispozițiile legale și ar încălca statul de drept, deși aceasta a fost criticată de Comisia Europeană și face obiectul unei trimiteri preliminare aflate pe rolul Curții de Justiție a Uniunii Europene (cauza C-83/19, *Asociația Forumul Judecătorilor din România*), pentru care s-a stabilit procedură prioritară de soluționare.

Poate cea mai inexplicabilă soluție pentru publicul larg pare cea pronunțată prin Hotărârea Secției pentru judecători nr.507/21.03.2019, prin care s-a respins cererea de apărare a reputației profesionale pentru o postare a unui jurnalist pe Facebook: "Ni-nooo, ni-nooo, ni-nooo! Camelia Bogdan: „87% dintre magistrați sunt membri ai Marii Loji Masonice”. Deci, 87%, nu 86%, nu 88%! Nu mă pot abține de la a-mi aminti iar și iar: Camelia Bogdan, Livia Stanciu și Laura Codruța Kovesi erau idoli cimpanzeilor pe care i-am găsit în redacție aplaudând arestări transmise la televizor, acum trei ani, când am venit la EvZ. Nu m-ar mira să aflu că pentru a-i executa pe adversarii lui Bănescu, generalul Coldea a luat-o pe Bogdan direct de la "Obregia". Cu același creier și cu aceeași înțelegere a realității înconjurătoare a dat mii de ani de pușcărie în 12 ani de activitate. Băse, bagă-ți-o-n cur! Și pe alelalte două!" Secția pentru judecători a reținut că aceste comentarii realizate de jurnaliști, deși pe alocuri tendențioase, vin în susținerea preocupării legitime a presei de a contribui activ la dezbaterea asupra funcționării justiției. Este adevărat că, pe alocuri, limbajul utilizat de jurnalist (*a luat-o pe Bogdan direct de la "Obregia". Cu același creier și cu aceeași înțelegere a realității înconjurătoare a dat mii de ani de pușcărie în 12 ani de activitate; aceasta se va întoarce din nou la paradit oameni*) ori aprecierile (*Bogdan e procesomană*) pot fi percepute ca o reacție disproporționată a presei față de persoana magistratului, însă, în sprijinul unei societăți democratice și pluraliste, presei îi este tolerată o marjă de exagerare sau chiar de provocare. **Secția pentru judecători a omis să se pronunțe asupra expresiilor finale: "Băse, bagă-ți-o-n cur! Și pe alelalte două!"...**

Notăm și existența unei plângeri prealabile admise (Hotărârea Plenului nr.412/19.04.2018), formulată de Tudorel Toader, ministrul justiției, prin care s-a dispus revocarea Hotărârii Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr.1472/19.12.2017, prin care fusese dispusă apărarea reputației sistemului judiciar în cazul Belina (după aproximativ trei luni de la data faptei defăimătoare). Plenul a avut în vedere faptul că, în considerentele Deciziei nr.757/2017, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 33/15.01.2018, așadar ulterior adoptării hotărârii contestate, Curtea Constituțională a apreciat că: „în privința oportunității emiterii actului administrativ individual, unitatea de parchet nu are competența de a începe urmărirea penală, însă are competența de a cerceta faptele de natură penală săvârșite în legătură cu emiterea acestuia (...) nu există nici un mecanism de control al oportunității emiterii actului administrativ. Prin urmare, dacă legea permite realizarea unei anumite operațiuni administrative în sensul

în care o lasă în marja de apreciere a organului administrativ, nu poate fi pusă în discuție cenzurarea oportunității aprecierii acestuia din urmă.”.

Competența cercetării legalității actelor administrative aparține instanței de contencios administrativ și numai cu titlu incidental acestea pot fi cercetate de instanța care judecă în materie penală în măsura în care în cauză este adusă o acuzație în materie penală cu privire la acte/fapte săvârșite în legătură cu emiterea actului respectiv. **Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a mai reținut că, prin răspunsurile date reporterilor, Tudorel Toader, ministrul justiției, s-a referit strict la modalitățile de contestare a legalității unor hotărâri a guvernului, iar nu la infracțiunile și persoanele care au fost precizate în comunicatul de presă al Direcției Naționale Anticorupție din data de 22 septembrie 2017. De asemenea, a prezentat de principiu, modalitatea și competențele pentru stabilirea legalității unui act emis de guvern, precum și categoriile de acte normative ce pot fi supuse unui astfel de control.**

Deși Consiliul Superior al Magistraturii a încheiat un Protocol de colaborare cu Consiliul Național al Audiovizualului la 17 noiembrie 2011, acesta este nefuncțional, CSM nesusținând vreodată instituția publică cu atribuții în audiovizual în perioada 2017-2019, deși acest fapt era realizat constant în perioada mandatului fostului CSM (potrivit art.4, ”CNA poate sesiza CSM cu privire la prezentarea în cadrul programelor audiovizuale a opiniilor exprimate de magistrați cu privire la procese aflate în curs de desfășurare sau asupra unor cauze cu care a fost sesizat parchetul. (2) CNA verifică cu celeritate sesizările CSM privind posibile cazuri de nerespectare de către posturile de radio sau televiziune a dispozițiilor Legii nr. 504/2002, cu modificările și completările ulterioare, a prevederilor art. 38, 42, 43 și 44 sau a oricăror altor dispoziții incidente din Decizia nr. 220/2011 privind Codul de reglementare a conținutului audiovizual. (3) CNA verifică sesizările CSM privind furnizarea datelor nereale menționate la art. 5 de către posturile de radio sau televiziune și, în cazurile în care decide că acestea sunt întemeiate, exercită atribuțiile legale pentru asigurarea transmiterii către public a informațiilor corecte și complete prin exercitarea dreptului la rectificare, atunci când este vorba de erori evidente și semnificative, sau a dreptului la replică.”).

IV. Concluzii

Prin **Avizul Biroului Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni** din 25 aprilie 2019, emis la cererea Asociației Forumul Judecătorilor din România, în ceea ce privește situația independenței sistemului judiciar în România, **a fost confirmat dreptul legitim al judecătorilor din România și de pretutindeni de a protesta împotriva oricăror politici sau acțiuni care le afectează independența, într-un context bazat pe respect reciproc și de o manieră care să răspundă nevoii de menținere a independenței și imparțialității justiției.**

Independența justiției este esențială pentru ca statul de drept și sistemul judiciar să funcționeze. Garanțiile de independență trebuie asigurate, iar atacurile la adresa instituțiilor judiciare și a unor judecători și procurori pot avea efecte negative, dacă nu

există o abținere de la criticarea hotărârilor judecătorești, de la subminarea credibilității magistraților sau de la exercitarea de presiuni asupra acestora.

În România, există numeroase mijloace de informare în masă care exercită presiuni asupra sistemului judiciar (a se vedea tabelul atașat), ridicându-se îndoieli legitime cu privire la eficacitatea activității de supraveghere desfășurată de Consiliul Național al Audiovizualului.

Încă din anul 2013, prin **Raportul Comisiei către Parlamentul European și Consiliu privind progresele înregistrate de România în cadrul Mecanismului de cooperare și de verificare**, dat publicității la 30 ianuarie 2013, **se recomanda ”introducerea unui cadru clar privind interdicția de a critica hotărâri judecătorești și de a submina activitatea magistraților sau de a face presiuni asupra acestora și asigurarea aplicării eficiente a acestor cerințe**, precum și revizuirea standardelor existente pentru a se garanta existența unor mijloace de informare în masă libere și pluraliste, asigurându-se, totodată, măsuri reparatorii eficiente împotriva încălcării drepturilor fundamentale ale omului și împotriva exercitării de presiuni nejustificate și a recurgerii la acte de intimidare de către mijloacele de informare în masă asupra sistemului judiciar și a instituțiilor implicate în combaterea corupției. Ar trebui să se dea asigurări Consiliului Național al Audiovizualului cu privire la independența sa efectivă, iar acesta ar trebui să își îndeplinească pe deplin rolul prin instituirea și aplicarea unui cod de conduită în această privință”.

Pe lângă utilitatea unor campanii de informare în presă, pentru a se cunoaște și evita, pe cât posibil, formele de obstrucționare a justiției (spre exemplu, denunțurile calomnioase), **societatea românească are nevoie, în principal, de instituții care să respecte conduite minimale ale statului de drept, eficiente și stabile.**

Din nefericire, Consiliul Superior al Magistraturii nu a demonstrat nici stabilitate și nici rol activ și promptitudine cu privire la apărarea corpului magistraților împotriva actelor de natură a aduce atingere independenței, imparțialității sau reputației profesionale a acestora,²⁴ în perioada ianuarie 2017 – aprilie 2019, cu excepția unor situații punctuale, în unele dintre acestea fiind atacată însăși imaginea unor membri ai Consiliului Superior al Magistraturii, mai ales a actualului președinte.

Chiar dacă zilnic magistrații sunt linșați în emisiunile diverselor posturi de televiziune, pe site-uri și în presa tipărită, reacțiile Consiliului Superior al Magistraturii sunt aproape inexistente, deși rolul său este și acela de a comunica public realitatea faptică în cazul prezentării unor informații false. Mai mult, CSM comunică public, aproape în orice situații, prin cel puțin patru-cinci voci distincte (Plenul CSM, secțiile, președintele CSM și membrii reprezentând societatea civilă

---

²⁴ CSM nu a solicitat sprijinul Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni sau al Consiliului Consultativ al Procurorilor Europeni, spre exemplu. De asemenea, putea avea un rol activ în cadrul Rețelei Europene a Consiliilor Judiciare, în ceea ce privește situația independenței sistemului judiciar în România. CCJE a condamnat *”atacurile repetate și fără precedent ale actorilor politici împotriva judecătorilor din România”*, doar după sesizarea Asociației Forumul Judecătorilor din România, dată fiind lipsa de implicare a CSM.

etc.), cei din urmă emițând comunicate personale și extraordinare, de parcă instituția ar fi individuală, iar nu un organ colectiv.²⁵

Deși aproape toți membrii aleși ai actualului CSM și-au asumat prin proiectele de candidatură un rol activ și prompt în ceea ce privește apărarea corpului magistraților împotriva actelor de natură a aduce atingere independenței, imparțialității sau reputației profesionale a acestora, acest angajament pare că a rămas o simplă vorbă așternută pe hârtie.

CSM nu a întreprins niciun fel de măsuri suplimentare pentru a furniza un sprijin adecvat magistraților împotriva cărora sunt îndreptate critici ce subminează independența justiției (spre exemplu, ajutor financiar sau juridic magistraților care solicită daune morale prin acțiuni introduse pe rolul instanțelor judecătorești).

Comunicatele emise în cazuri foarte rare în perioada ianuarie 2017 – aprilie 2019 nu sunt acoperite de presă într-un mod echivalent celui în care s-au difuzat criticile inițiale, iar, așa cum reiese din hotărârile publicate de CSM în materie, Consiliul Național al Audiovizualului nu a fost sesizat nici măcar o singură dată pentru corectarea informației de canalul radio/TV care distribuise dezinformarea sau efectuase linșajul mediatic.

Neîndoindu-se, pentru îndeplinirea obligației constituționale de garant al independenței justiției, Consiliul Superior al Magistraturii trebuie să apere corpul magistraților împotriva actelor ce aduc atingere independenței, imparțialității sau reputației profesionale a judecătorilor și procurorilor.

Pentru ca acest deziderat să capete efectivitate, în starea actuală de lucruri prezentată în acest studiu, este nevoie de reglementarea legală rapidă a unor termene ferme și extrem de scurte pentru sesizarea din oficiu, pentru soluționarea acestor cereri/sesizări, pentru motivarea hotărârilor de apărare a independenței, imparțialității sau reputației profesionale, dar și pentru difuzarea soluției dispuse de Consiliul Superior al Magistraturii în presă, mai ales de publicația, postul de radio ori canalul TV care a găzduit fapta defăimătoare, reglementându-se prin lege ”dreptul la replică” în astfel de cazuri.

Tot prin modificarea cadrului legislativ, CSM ar putea fi însărcinat să sesizeze direct instanțele judecătorești în vederea apărării imaginii publice a magistraților față de care au fost admise cererile de apărare a independenței, imparțialității sau reputației profesionale sau măcar să susțină, din bugetul CSM, cheltuielile necesare pentru formularea unor acțiuni judiciare de judecătoria și procurorii vizați.²⁶

---

²⁵ A se vedea, cel mai recent, comunicatul intitulat ”Lecțiile istoriei sunt Adevăr”, disponibil la pagina web <https://www.csm1909.ro/323/Comunicate-societatea-civil%C4%83-CSM> [consultată ultima dată la 16.05.2019]. O parte din afirmațiile cuprinse, care aparțin unui membru al CSM, creează impresia unor grave dezechilibre în magistratură, de natură a minimaliza însuși rolul constituțional al Consiliului Superior al Magistraturii. Surprinzător, sunt permise de ceilalți membri, fără explicații publice adecvate.

²⁶ În Franța, în baza unei legi din 1958, Ministerul Justiției plătește costurile aferente avocaților, pentru a le permite magistraților în cauză să introducă o acțiune în instanță. Judecătorii care au fost atacați personal ezită cel mai des să se apere, în special în situații care presupun un dosar aflat pe rol, pentru a-și menține independența și pentru a demonstra că vor rămâne imparțiali.

De asemenea, pentru o reflectare fidelă a analizei cererilor de apărare a independenței, imparțialității sau reputației profesionale, de către fiecare membru al CSM, Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Superior al Magistraturii ar trebui să permită și motivarea opiniilor separate pentru toate hotărârile pronunțate cu majoritate, în baza art.30 din Legea nr.317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările și completările ulterioare.